

საქართველოს უნივერსიტეტი
სოციალურ მეცნიერებათა სკოლა
სადოქტორო პროგრამა: პოლიტიკის მეცნიერებები

ხელნაწერის უფლებით

სალომე სამადაშვილი

ევროკავშირის ერთიანი საგარეო პოლიტიკა და გამოწვევები: აღმოსავლეთ სამეზობლოში
უსაფრთხოების კრიზისების ინსტიტუციური ანალიზი

პოლიტიკის მეცნიერებების დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად
წარმოდგენილი ნაშრომის

სადისერტაციო მაცნე

(სპეციალობა- 30011-19 - პოლიტიკის მეცნიერებები)

თბილისი
2024

სადისერტაციო ნაშრომი შესრულებულია საქართველოს უნივერსიტეტის სოციალურ მეცნიერებათა სკოლაში.

სადისერტაციო საბჭოს შემადგენლობა:

თავმჯდომარე: გიორგი სორდია, მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: შალვა ძევისაშვილი, მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

საბჭოს წევრი: ზურაბ დავითაშვილი, მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

გარე ექსპერტი: ბაია ივანეიშვილი, მეცნიერებათა

დოქტორი, პროფესორი

გარე ექსპერტი: სერგი კაპანაძე, მეცნიერებათა

დოქტორი, პროფესორი

გარე ექსპერტი: კორნელი კაკაჩია, მეცნიერებათა

დოქტორი, პროფესორი

დისერტაციის დაცვა შედგება 2024 წლის 24 აპრილს 17:00 საათზე

მისამართი: თბილისი, კოსტავას 77ა, საქართველოს უნივერსიტეტის

მეოთხე კორპუსი, #710 აუდიტორია.

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება საქართველოს უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში

და უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე: www.ug.edu.ge

სადისერტაციო მაცნე დაიგზავნა 2024 წლის 15 მარტს.

სადისერტაციო საბჭოს მდივანი: ნათია მანჯიკაშვილი

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

თემის აქტუალობა

ნაშრომი სწავლობს ევროკავშირის ერთიანი საგარეო პოლიტიკის ორი ძირითადი ინსტრუმენტის, ერთიანი უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკისა და სამეზობლო ინიციატივის განსახორციელებლად შექმნილ ინსტიტუციურ მოწყობას და ამ ინსტიტუციურ მოწყობაზე ევროკავშირის ორი წამყვანი წევრი სახელმწიფოს, გერმანიისა და საფრანგეთის გავლენას. კვლევა დამატებით ღირებულებას ქმნის ევროკავშირის, როგორც საგარეო პოლიტიკური და გეოპოლიტიკური მოთამაშის როლის შესწავლაში, როგორც ისტორიული ანალიზის, ასევე არსებული ინსტიტუციური მოწყობის ეფექტიანობის შეფასების და სამომავლო რეკომენდაციების შემუშავების თვალსაზრისით. ევროკავშირის მოსალოდნელი გაზრდა 35 სახელმწიფომდე, რუსეთ-უკრაინის ომი და ტრანსატლანტიკურ ურთიერთობებში ცვალებადი დინამიკა, ყველა ფაქტორი უზიძვებს ევროკავშირს, რომ გადახედოს მისი, როგორც უსაფრთხოების სფეროში მნიშვნელოვანი მოთამაშის როლს. შესაბამისად, უსაფრთხოების მიმართულებით ევროკავშირის მთავარი პოლიტიკური ინსტრუმენტის, ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და სამეზობლო ინიციატივის ფარგლებში ამ ინსტრუმენტის ათვისების გამოცდილების კვლევა, მნიშვნელოვანია ევროკავშირის შემდგომი რეფორმის და საგარეო პოლიტიკური ინსტრუმენტების ფუნქციონირებაში შესაძლო ცვლილებებზე დისკუსიაში, რომელიც დღეს აქტუალური თემაა ევროკავშირის მომავლისთვის.

კვლევის ძირითადი მიზანი და ამოცანები

კვლევის მიზანს წარმოადგენს დაადგინოს, თუ რამდენად ეფექტიანად აითვისა ევროკავშირმა ევროკავშირის ერთიანი თავდაცვისა და უსაფრთხოების პოლიტიკის ინსტრუმენტები აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ქვეყნებში უსაფრთხოების გამოწვევებთან გამკლავების მიზნით.

მთავარი კითხვა, რომლებსაც სადისერტაციო ნაშრომმა უნდა უპასუხოს არის შეზღუდა თუ არა ევროკავშირის უფრო ეფექტიანი როლი აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ქვეყნებში უსაფრთხოების გამოწვევებთან გამკლავებაში ინსტიტუციურმა მოწყობამ. ქვე-კითხვები ამ მთავარ კითხვაზე საპასუხოდ კი არის-რა ინსტიტუციური ჩარჩოს არსებობს ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის განსახორციელებლად, რა როლს ასრულებენ ევროკავშირის გავლენიანი წევრი ქვეყნები, როგორცაა საფრანგეთი და გერმანია ამ ინსტიტუციურ ჩარჩოში და არის თუ არა ევროკავშირის აღმოსავლეთ სამეზობლოში ჩამოშლილი უსაფრთხოების გარემო დაკავშირებული ამ ორი პოლიტიკური ინსტრუმენტის წარუმატებელ ათვისებასთან. ამ კონტექსტში განხილულია, თუ რა ზეგავლენა მოახდინა წევრი ქვეყნების-გერმანიის და საფრანგეთის პოზიციამ ამ ინსტიტუციური ჩარჩოს შექმნაზე, შეზღუდულია თუ არა ევროკავშირის, როგორც გეოპოლიტიკური მოთამაშის როლი ლისაბონის ხელშეკრულების ამოქმედების მიუხედავად, რადგან არსებული ინსტიტუციური ჩარჩო კვლავ წევრ სახელმწიფოებს აძლევს საგარეო პოლიტიკური ინსტრუმენტების მართვისას საბოლოო გადაწყვეტილების მიღების პრეროგატივას. თანამედროვე კონტექსტი ასევე მოითხოვს განიხილოს შეცვალა თუ არა 2022 წელს რუსეთის მიერ უკრაინის წინააღმდეგ წარმოებულმა ომმა წამყვანი ქვეყნების პოზიცია და, შესაბამისად, რა პერსპექტივა არსებობს მომავალში შესაბამისი ინსტიტუციური ცვლილებებით ევროკავშირის ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის გასაძლიერებლად.

კვლევის კითხვაზე პასუხის გასაცემად ნაშრომი შეისწავლის ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკური ინსტრუმენტების-აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივისა და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის, მის განსახორციელებელ ბიუროკრატიულ/ინსტიტუციურ ჩარჩოს. ამ თვალსაზრისით, დისერტაციის დაკვირვების ერთეული ინსტიტუციური/ბიუროკრატიული მოწყობაა, რომელიც ევროკავშირმა ერთის მხრივ ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და, მეორეს მხრივ, აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის განხორციელების მიზნით შექმნა, ლისაბონის ხელშეკრულების ამოქმედების შემდეგ. ნაშრომი ასევე შეისწავლის, რა პოზიცია აქვთ ევროკავშირის ორ წამყვან ქვეყანას, გერმანიას და საფრანგეთს, როგორც აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის გეოპოლიტიკურ განზომილების თაობაზე, ასევე ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის გამოყენებაზე აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის უსაფრთხოების ასპექტების

გასაძლიერებლად. ამ თვალსაზრისით დისერტაციის დაკვირვების ერთეული ორი მნიშვნელოვანი ქვეყნის-გერმანიის და საფრანგეთის პოზიციაა. დისერტაცია ასევე შეისწავლის, თუ როგორ შეიცვალა ეს პოზიცია 2022 წელს რუსეთ-უკრაინის ომის შედეგად და გამოიკვეთა თუ არა შესაძლო ცვლილებები, ევროკავშირის, როგორც საგარეო პოლიტიკური მოთამაშის როლის გასაძლიერებლად. დისერტაცია მიმოიხილავს სუპრა-ნაციონალური აქტიორების როლს ამ პოლიტიკური ინსტრუმენტების გამოყენების პროცესში და მათი გაძლიერების პერსპექტივას.

ნაშრომის მეცნიერული სიახლე და ძირითადი შედეგები

ნაშრომის მეცნიერულს სიახლეს წარმოადგენს: 1. ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკის ორი ინსტრუმენტის სინქრონული ანალიზი ერთ თეორიული ჩარჩოში; 2. ნაშრომი ასევე სინთეზურ თეორიული ანალიზის მიდგომას იყენებს, როდესაც ორივე ინსტრუმენტს შეისწავლის როგორც ლიბერალური სამთავრობათაშორისო, ასევე ნეო-ფუნქციონალური თეორიული მიდგომის გამოყენებით.

დისერტაციის ჰიპოთეზაა, რომ ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის (CSDP) და სამეზობლო ინიციატივის/აღმოსავლეთ პარტნიორობის (ENP/EAP) წარუმატებლობა, ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკის წარუმატებლობას ნიშნავს, რომლის შესაძლო მიზეზი ინსტიტუციური სინერჯის სისუსტეა, რომელიც აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის უსაფრთხოების განზომილებასთან მიმართებაში არსებობდა და ასახავდა გერმანიის და საფრანგეთის დამოკიდებულებას რუსეთთან საერთო სამეზობლოში არსებული კონფლიქტების მიმართ.

ჰიპოთეზის ფარგლებში შეფასდა: 1. დააყენა თუ არა ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის შექმნის აუცილებლობა ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის მიზნებმა? 2. იყო თუ არა ინსტიტუციური სისუსტე აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის უსაფრთხოების განზომილების 'ყველაზე დაბალ საერთო მნიშვნელზე' დაყვანის და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკასა და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივას წარუმატებლობის მიზეზი? 3. იყო თუ არა გერმანიის და საფრანგეთის პოზიცია, რომელთა პრიორიტეტი საგარეო პოლიტიკაზე სუვერენული კონტროლის შენარჩუნება და რუსეთთან ურთიერთობების დინამიკა ამ ინსტიტუციური სისუსტის მიზეზი.

როგორც ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკური ამოცანების დეტალურმა მიმოხილვამ და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის, ასევე აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ანალიზმა აჩვენა, ევროკავშირის სამეზობლოში უსაფრთხოების განმტკიცება ევროკავშირის მთავარ სტრატეგიულ ამოცანას წარმოადგენდა. ეს დადასტურებული იქნა არა ერთხელ, ევროკავშირის მიერ მიღებულ სტრატეგიულ დოკუმენტებში. ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკა, ისევე, როგორც აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა კი, ის პოლიტიკური ინსტრუმენტები იყო, რომელიც ევროკავშირმა სწორედ მის სამეზობლოში სტაბილურობის ხელშეწყობის მიზნით შექმნა. შესაბამისად, ე. წ. ფუნქციური გადმოდერის ეფექტით, აღნიშნული პოლიტიკური ინსტრუმენტების შექმნის აუცილებლობა დღის წესრიგში დადგა ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკური მიზნების განსახორციელებლად. შესაბამისად, ამ ინსტრუმენტების გამოყენების მიუხედავად ევროპის აღმოსავლეთ სამეზობლოში მძიმე უსაფრთხოების კრიზისი, შეიძლება ჩაითვალოს როგორც ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკის განხორციელებაში წარუმატებლობის მაგალითად.

ჰიპოთეზის მეორე ნაწილი იყო, რომ აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის უსაფრთხოების განზომილების 'ყველაზე დაბალ საერთო მნიშვნელზე' დაყვანის და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკასა და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივას წარუმატებლობის მიზეზი გერმანიის და საფრანგეთის პოზიცია იყო. ჰიპოთეზის მეორე ნაწილის დამოუკიდებელი ცვლადი ევროკავშირის ამ ორი წამყვანი წევრი სახელმწიფოს პოზიციაა, ხოლო დამოკიდებული ცვლადი ისევე ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ინსტრუმენტებია. ჰიპოთეზის ფარგლებში შეფასდა გერმანიისა და საფრანგეთის გეოპოლიტიკური ინტერესები და მათი როლი შესაბამისი ინსტიტუციური ჩარჩოს შემუშავებაში; ასევე სუპრა-ნაციონალური ევროპული ინსტიტუტების როლი ერთიანი თავდაცვისა და უსაფრთხოების და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის პოლიტიკის მართვაში ლისაბონის ხელშეკრულების ამოქმედების შემდგომ.

როგორც გერმანიისა და საფრანგეთის პოლიტიკის ანალიზმა აჩვენა, კორელაცია მათ პოზიციას (დამოუკიდებელი ცვლადი) და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივას (დამოკიდებული ცვლადი) ძლიერია, რამდენადაც სწორედ ამ ორი სახელმწიფოს პოზიცია ახდენს ყველაზე დიდ გავლენას საერთო მნიშვნელის შემუშავების პროცესზე პოლიტიკის განსაზღვრისას. შესაბამისად, ლიბერალური სამთავრობათაშორისო თეორიის წანამდღვარი, რომ სწორედ წევრი სახელმწიფოების მიერ საკუთარი პოლიტიკური ინტერესების განსაზღვრა და შემდგომ ამ ინტერესების მოლაპარაკებების პროცესში დაცვა განსაზღვრავს იმ საბოლოო ნიშნულს, რომელზეც ევროკავშირის პოლიტიკა დადის, კიდევ ერთხელ იქნა დადასტურებული. კვლევამ ასევე აჩვენა, რომ პოლიტიკური გადმოდერის ეფექტი-როგორცაა მაგალითად კერძო ბიზნესის, პოლიტიკური ელიტის ინტერესები რუსეთთან მიმართებაში, მნიშვნელოვან როლს ასრულებდა ევროკავშირის მიერ რუსეთთან საერთო სამეზობლოში გატარებული პოლიტიკის განსაზღვრის პროცესზე. რუსეთის მიმართ გატარებული პოლიტიკა კი, თავის მხრივ პირდაპირ აისახა გერმანიისა და საფრანგეთის პოზიცია აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების მიმართ გატარებულ პოლიტიკაზე. კვლევამ ასევე აჩვენა, რომ სუპრა-ნაციონალური ინსტიტუციების როლი აღნიშნული პოლიტიკური ინსტრუმენტების მუშაობის პროცესში შეზღუდული რჩება, მიუხედავად ლისაბონის ხელშეკრულების მიერ გატარებული ინსტიტუციური ცვლილებებისა.

ინსტიტუციური მოწყობის დეტალურმა ანალიზმა ასევე აჩვენა, ლისაბონის შეთანხმებამ გააძლიერა ევროკავშირის, როგორც ერთიანი საგარეო პოლიტიკური მოთამაშის შესაძლებლობები კრიზისების მართვის თვალსაზრისით. ამ მიზნით დისერტაციაში დეტალურად იქნა შესწავლილი ლისაბონის შეთანხმების ამოქმედების შემდგომ არსებული ინსტიტუციური მოწყობა, რომელიც როგორც აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის, ასევე ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის განსახორციელებლად გამოიყენება. ამ სიღრმისეულმა ანალიზმა აჩვენა, რომ სინერჯის შექმნის თვალსაზრისით, როდესაც სინერჯია განსაზღვრება როგორც ბიუროკრატიული პროცესების და რესურსების კოორდინირება საერთო ამოცანის, ამ შემთხვევაში ევროკავშირის აღმოსავლეთ სამეზობლოში სტაბილურობის შენარჩუნების განსახორციელებლად-ევროკავშირის ინსტიტუციების შესაძლებლობები საგრძნობლად გაიზარდა. კერძოდ, ერთიანი საგარეო ქმედებათა სამსახურის შექმნა, რომელშიც ერთი ბიუროკრატიული ქოლგის ქვეშ გაერთიანდა ის სტრუქტურული ქვედანაყოფები, რომლებიც მუშაობენ ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკაზე და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივაზე; საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკაში ევროკავშირის სპეციალური წარმომადგენლის ევროკომისიის სტრუქტურაში ვიცე-პრეზიდენტის ფუნქციით შეყვანა; ევროპარლამენტის როლის გაძლიერება საგარეო პოლიტიკური ამოცანების განხორციელებაში-ყველა მნიშვნელოვანი მიღწევაა. ინსტიტუციური ანალიზი აჩვენებს, რომ ბიუროკრატიული ჩარჩო, მათ შორის კრიზისებზე სწრაფი რეაგირების მექანიზმების შექმნის თვალსაზრისით შეიქმნა და მათი ამოქმედება, სურვილის შემთხვევაში, სწრაფადაა შესაძლებელი. ამავე დროს, ინსტიტუციური გადაწყვეტილების მიღების პროცედურების ანალიზმა კიდევ ერთხელ აჩვენა, რომ გადაწყვეტილებების მიღების პროცესის სამთავრობათაშორისო სტრუქტურის შენარჩუნებამ კვლავ წევრი სახელმწიფოების ხელში დატოვა ზემოქმედების ძირითადი ბერკეტები. სწორედ ამიტომ, ევროკავშირის ინსტიტუციური მოწყობა, ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის განხორციელების თვალსაზრისით, დაემსგავსა ხელსაწყოს, რომელსაც პოტენციურად შეუძლია ზუსტად და კარგად შეასრულოს მისთვის დასახული ამოცანები, მაგრამ ამისთვის სჭირდება შესაბამისი 'ჩამრთველი' მექანიზმი.

'ჩამრთველი' მექანიზმი, ევროპული საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების სახით, კი, კვლავ წევრი სახელმწიფოების ხელში რჩება. შესაბამისად, იმისთვის, რომ გაანალიზდეს, რამდენად ეფექტიანად შეუძლია არსებულ ინსტიტუციურ მოწყობას იმუშაოს, აუცილებელია, პასუხი გაეცეს შეკითხვას, თუ რა ფაქტორები ახდენს ზეგავლენას პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღებაზე. კვლევამ აჩვენა, რომ როგორც აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის, ასევე ერთიანი თავდაცვისა და უსაფრთხოების ინსტრუმენტების გამოყენების თაობაზე, ასევე ევროკავშირის შემდგომი გაფართოვების მიმართულებით ევროკავშირის ამ ორი წამყვანი სახელმწიფოს ზემოქმედება ერთიანი პოზიციის შემუშავებისთვის კრიტიკულად მნიშვნელოვანია. დისერტაციის კვლევამ ასევე აჩვენა, რომ გადაწყვეტი ფაქტორი გერმანიისა და საფრანგეთის პოზიციის განსაზღვრისას აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის მიმართულებით, რუსეთისადმი გატარებული პოლიტიკა, რუსეთთან ურთიერთობებში მათი ეროვნული ინტერესები იყო. 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი, ისევე, როგორც 2014 წლის ყირიმის ნახევარკუნძულის ანექსია არ აღმოჩნდა საკმარისი მოტივატორი იმისთვის, რომ გერმანიას და საფრანგეთს საკუთარი პოლიტიკის ფუნდამენტური ცვლილებები განეხორციელებინა. 2022 წლის რუსეთ-უკრაინის ომმა კი, საგრძნობლად შეცვალა ორივე ქვეყნის მიდგომა რუსეთის და შესაბამისად, აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების მიმართ. ეს აისახა ევროკავშირის მიერ გადადგმულ

პოლიტიკური ნაბიჯებში, როგორცაა მაგალითად გაფართოვების მიმართ პოლიტიკის გადახედვა, ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის ფარგლებში განხორციელებული სამოქალაქო და სამხედრო მისიების როლის გაძლიერება აღმოსავლეთ სამეზობლოში.

რაც შეეხება აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივას, ამ ეტაპზე ინიციატივის მომავალზე საუბარი სირთულეს წარმოადგენს, რადგან ექვსი პარტნიორი ქვეყნიდან სამი გაფართოვების პოლიტიკის მიმართულებით გადანაცვლდა, შესაბამისად, უცნობია, თუ რა სახით და შენარჩუნდება თუ არა ევროკავშირის აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა. ამავე დროს, რუსეთ-უკრაინის ომმა გააძლიერა ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების დღის წესრიგში მის სამეზობლოში უსაფრთხოება და შეიძლება ითქვას, რომ პრიორიტეტად აქცია ის. შესაბამისად, ევროკავშირის მიდგომა აღმოსავლეთ პარტნიორობის მიმართ უსაფრთხოების კომპონენტის გაძლიერებას მოითხოვს. ომმა ასევე გაზარდა ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებში ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის მიმართ მხარდაჭერა, რაც ასევე სავარაუდოდ აისახება აღმოსავლეთ პარტნიორობის მიმართებაში გატარებული პოლიტიკის ფარგლებშიც. თუმცა დღეს, როგორც ევროკავშირის ამ პოლიტიკური ინსტრუმენტების მომავალი, ასევე ზოგადად, სტრატეგიული ხედვა დამოკიდებულია 2024 წლის ევროპული არჩევნების პოლიტიკურ შედეგზე.

კვლევის თეორიული და მეთოდოლოგიური საფუძვლები

ნეო-ფუნქციონალიზმის და ლიბერალური ინტერგავარმენტალიზმის თეორიის წანამდღვარები სხვადასხვანაირად ხსნის ევროპული ინტეგრაციის პროცესს და იმას, თუ რა ახდენს მასზე ზეგავლენას. შესაბამისად, ამ თეორიული ჩარჩოს გამოყენებით ჩვენ შეგვიძლია ყველაზე ზუსტად მოვახდინოთ საკვლევი საკითხების ოპერაციონალიზაცია: ნეო-ფუნქციონალიზმის თეორიული წანამდღვარების კონტექსტში განხილული იქნება: ფუნქციური გადმოღვრის ეფექტი (spillover)-იყო თუ არა ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის მიზნები ის, რამაც დღის წესრიგში დააყენა ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და სამეზობლო ინიციატივის შექმნის აუცილებლობა. პოლიტიკური გადმოღვრის ეფექტი-არსებობდა თუ არა გერმანიისა და საფრანგეთის მხრიდან შესაბამისი ზეწოლა სამეზობლო ინიციატივისა და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის განვითარებისთვის, სად ემთხვეოდა ეს ინტერესები და სად იყო განსხვავებული კულტივირებული გადმოღვრის ეფექტი-რა იყო სუპრანაციონალური ევროპული ინსტიტუტების როლი, (ევროკომისია) ამ პოლიტიკის მიმართულების განვითარებაში?

ლიბერალური ინტერგავარმენტალიზმის თეორიის წანამდღვარების კონტექსტში განიხილება: გერმანიისა და საფრანგეთის ეროვნული მთავრობების გეოპოლიტიკური ინტერესები და მათი როლი შესაბამისი პოლიტიკური მიმართულებების შემუშავებაში; სახელმწიფოთაშორისო მოლაპარაკებების შედეგი ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკისა და სამეზობლო ინიციატივის შინაარსსა და ინსტიტუციურ დიზაინში. ამ წანამდღვარების მიერ შექმნილი ანალიტიკური ჩარჩო, შესაბამისად, მოგვცემს შესაძლებლობას, რომ მოხდეს კვლევის საკითხის ოპერაციონალიზაცია და დაიტესტოს დისერტაციის ჰიპოთეზა. მეთოდოლოგიის თავი დეტალურად განიხილავს კვლევის მეთოდოლოგიას და დიზაინს, თუ როგორ მოხდება ოპერაციონალიზაციის პროცესი ამ თეორიული ჩარჩოს გამოყენებით.

ონტოლოგიური და ეპისტემოლოგიური თვალსაზრისით, სადისერტაციო ნაშრომის შესწავლის საგანი-ევროინტეგრაცია, რომელიც მუდმივად ცვალებადი პროცესია და, სუბიექტური შეფასება, რომელსაც მოითხოვს იმ ფაქტორების ანალიზი, როგორცაა მაგალითად ევროკავშირის წევრი ქვეყნების პოზიცია დღის წესრიგში ინტერპრეტიზმის პარადიგმის გამოყენებას აყენებს. ეს პარადიგმა ცვალებად სამყაროზე სუბიექტური დაკვირებისა მეთოდით მიღებული ინფორმაციის შეჯერების და ანალიზის მეთოდს გულისხმობს. ანუ, ემპირიულ დონეზე, როგორ შეიძლება მაგალითად დადგინდეს: რა მიზეზებით, რა ამოცანების განსახორციელებლად შეიქმნა შესწავლილი პოლიტიკური ინსტრუმენტები ევროკავშირის მიერ? როგორი ინსტიტუციური ჩარჩო არსებობს ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის განსახორციელებლად? რა ზეგავლენა მოახდინა წევრი ქვეყნების-გერმანიის და საფრანგეთის პოზიციამ ამ ინსტიტუციური ჩარჩოს შექმნაზე? არის თუ არა ევროკავშირის აღმოსავლეთ სამეზობლოში ჩამოშლილი უსაფრთხოების გარემო დაკავშირებული ამ ორი პოლიტიკური ინსტრუმენტის წარუმატებელ ათვისებასთან? რამდენადაც

კვლევის საგანს წარმოადგენს მკვლევარისგან დამოუკიდებელი ფენომენი, არა-ექსპერიმენტალური ახსნის კვლევითი დიზაინი იქნა გამოყენებული. ნაშრომი შეისწავლის ევროკავშირის შესაბამის პოლიტიკას ინტერპრეტაციული ანალიზის მიდგომით პირველად და მეორად წყაროებზე დაყრდნობით. დოკუმენტების შესწავლის პროცესში გამოყენებულია ევროპული ინსტიტუტების და წევრი ქვეყნების მიერ გამოცემული ოფიციალური დოკუმენტები, ასევე კვლევები და პუბლიკაციები დისერტაციის საკვლევ თემაზე. გარდა პირველადი დოკუმენტების და ლიტერატურისა, სადისერტაციო ნაშრომი ასევე იყენებს ევროკავშირის სხვადასხვა სამუშაო ჯგუფების, შიდა სამუშაო შეხვედრების და იქ გამოთქმული პოზიციების ამსახველ ინფორმაციას, რომელზეც წვდომა დისერტაციის ავტორს მისი დიპლომატიური მუშაობის გამოცდილებიდან გამომდინარე აქვს. მსგავსი წყაროების გამოყენება გულისხმობს კვლევის საგნის შესახებ უმუშალო და პირველადი ინფორმაციის შეგროვებას, რომელიც მკვლევარს შესაძლებლობას აძლევს შეაფასოს და ინტერპრეტაცია გაუკეთოს მიღებულ ინფორმაციას.

კვლევის ჰიპოთეზაში დამოკიდებული ცვლადი-ანუ კვლევის ერთეული, რომელიც ცვლილებას ექვემდებარება ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკა და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა, მათი განხორციელების მიზნით შექმნილი ინსტიტუციური ჩარჩოები და ამ ჩარჩოებს შორის სინერგიული მიდგომაა. ონტოლოგიური თვალსაზრისით ეს ერთეული წარმოადგენს პირველ რიგში თავად პოლიტიკის არსს და შინაარსს-რა ამოცანების განსახორციელებლად შეიქმნა როგორც ერთი, ასევე მეორე პოლიტიკური ინსტრუმენტი და როგორ უკავშირდება ეს ინსტრუმენტები ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკური ამოცანების განხორციელებას. ამის დასადგენად ისტორიულ რაკურსშია განხილული ორივე პოლიტიკური ინსტრუმენტის ევოლუცია. დაკვირვების ობიექტია ერთის მხრივ ევროკავშირის პოლიტიკის დოკუმენტები და მეორეს მხრივ, ის გეოპოლიტიკური კონტექსტი, რომელშიც იქმნებოდა პოლიტიკური ინსტრუმენტები. პოლიტიკური ინსტრუმენტების განსახორციელებლად შექმნილი ბიუროკრატიულ ინსტიტუციურ ჩარჩოს, რომელიც ამ ინსტრუმენტების განსახორციელებლად გამოიყენება დამოკიდებული ცვლადის შემადგენელი მთავარი კომპონენტია და მის ერთეულს შეადგენს, როგორც ბიუროკრატიული სტრუქტურების, ასევე გადაწყვეტილების მიღების პროცესის სტრუქტური ირების თვალსაზრისით შექმნილი პროცესები. დაკვირვების ერთეულს წარმოადგენს არსებული ინსტიტუციური მოწყობა და მისი განვითარება-ევროკომისიის, ევროპული საბჭოების, წევრი ქვეყნების როლი ამ ინსტიტუციურ მოწყობაში და ის ინსტიტუციური პროცესები, რომელიც გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, ანუ პოლიტიკის განხორციელებისას გამოიყენება. შესაბამისად, დამოკიდებული ცვლადის შესასწავლად წყაროები, რომელსაც ნაშრომი იყენებს არის როგორც ევროკავშირის ბიუროკრატიული ჩარჩოს და გადაწყვეტილების მიღების პროცესის მართვის აღმწერი დოკუმენტები, ასევე ის ინფორმაცია, რომელსაც კონკრეტული შემთხვევების განხილვის პროცესი (case studies) იძლევა.

‘სინერგია’ კვლევის მიზნისათვის განისაზღვრება, როგორც რესურსების, ინსტიტუციური მართვის მექანიზმების და პოლიტიკური გადაწყვეტილებების შემუშავების პროცესში აუცილებელი ფაქტორების გათვალისწინებისას ევროკავშირის ამ ორ მნიშვნელოვანი პოლიტიკურ ინსტრუმენტებს შორის კოორდინაცია. ინსტიტუციური ჩარჩოს ანალიზი, შესაძლებლობას მოგვცემს შევაფასოთ-არის თუ არა ინტეგრირებული ევროკავშირის აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ბიუროკრატიულ სისტემაში უსაფრთხოების გამოწვევებზე რეაგირების მექანიზმები, რომელსაც ქმნის ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკა. იმისათვის, რომ დადგინდეს სინერგიის არსებობა, კვლევა შეისწავლის წყაროების, რომელიც შესაბამისი პოლიტიკური ინსტრუმენტების შექმნის ისტორიას ასახავს-ისტორიული კვლევის მეთოდის გამოყენებით, რასაც ნაშრომის მეორე თავი ეთმობა. მესამე თავში იგივე მიზნით მოხდა ორივე პოლიტიკურ ინსტრუმენტის განსახორციელებლად შექმნილი არსებული ინსტიტუციური ჩარჩოს ანალიზი. კონკრეტულად-დაკვირვების ობიექტი არის პოლიტიკის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი ბიუროკრატიული აპარატის სტრუქტურა და ანგარიშვალდებულების სისტემა. დაკვირვების ამ ერთეულის შესწავლა ხორციელდება პირველადი წყაროების-ევროკავშირის შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზის ევოლუციის, შესაბამისი ევროპული საბჭოების გადაწყვეტილებების, რეგულაციების და დოკუმენტების ანალიზის საფუძველზე, ისევე, როგორც აღნიშნულ თემაზე მეორადი აკადემიური კვლევების ანალიზის გზით.

გერმანიისა და საფრანგეთის პოზიცია აღმოსავლეთ სამეზობლოში ევროკავშირის პოლიტიკის განსახორციელებლად შექმნილ ინსტიტუციურ ჩარჩოზე კვლევის დამოუკიდებელი ცვლადია. რამდენადაც ევროკავშირის ინსტიტუციური მოწყობა განისაზღვრება წევრი სახელმწიფოების პოზიციით, კორელაცია ამ შემთხვევაში წევრი სახელმწიფოების პოზიციასა და ინსტიტუციურ მოწყობას შორის იგულისხმება, რომ არსებობს. ონტოლოგიური თვალსაზრისით, წევრი სახელმწიფოების პოზიციას შეადგენს ის ხედვები, რომელიც ასახული მათ მიერ გამოქვეყნებულ სტრატეგიულ დოკუმენტებში, ოფიციალური პირების მიერ გამოთქმულ მოსაზრებებსა და პოზიციებში, რომელიც მოლაპარაკებების

დროს ფიქსირდება. შესაბამისად ის წყაროები, რომელიც დამოუკიდებელი ცვლადის შესასწავლად იქნა გამოყენებული სწორედ მსგავსი დოკუმენტებია. ამ ორი სახელმწიფოს პოზიცია შესწავლილია ისტორიული კვლევის პერსპექტივიდან-ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის და სამეზობლო ინიციატივის პოლიტიკის განვითარების პარალელურად. შესაბამისად, ისტორიული ანალიზი, რომელიც ერთის მხრივ შეისწავლის დამოუკიდებელი ცვლადის-გერმანიისა და საფრანგეთის პოზიციების განვითარებას და, მეორეს მხრივ დამოკიდებული ცვლადის-შესაბამისი პოლიტიკური ინსტრუმენტების ინსტიტუციური ჩარჩოს განვითარებას-შესაძლებლობას იძლევა დავადგინოთ კორელაციის ხარისხი ამ სახელმწიფოების პოზიციაში ცვლილებასა და ინსტიტუციურ ევოლუციას შორის.

გერმანიის და საფრანგეთის პოზიციით შემოფარგვლა, კვლევის დიზაინის თვალსაზრისით, ნიშნავს დაშვებას-რომ უგულვებელყოფილია სხვა ქვეყნების პოზიციები. რამდენადაც კვლევის მიზანია დაადგინოს, რა ზეგავლენას ახდენს კონკრეტულად ამ ორი სახელმწიფოს პოზიცია ინსტიტუციურ მოწყობაზე, ამ შემთხვევაში ეს დაშვება ნიშნავს, რომ ყველა სხვა ფაქტორის კონტროლის პირობებში გაიზომოს გერმანიის და საფრანგეთის პოზიციის ზეგავლენა გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე.

ნაშრომის თეორიული და პრაქტიკული ღირებულება

აღნიშნული კვლევის თემის აკადემიური ღირებულების დასადგენად, როგორც ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკის, ასევე სამეზობლო ინიციატივისა და ერთიანი საგარეო და თავდაცვის პოლიტიკის შესახებ დღემდე არსებული აკადემიური კვლევებისა და პუბლიკაციების საფუძვლიანი შესწავლა მოხდა. კვლევის პროცესში შესწავლილი ლიტერატურებიდან კი, შემდგომი ტენდენციები გამოიკვეთა: 1. საკმაოდ მოცულობითია აკადემიური კვლევის მასალა ევროკავშირის ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების და, შესაბამისად, ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის შესახებ. 2. შედარებით მოკრძალებულია იმ აკადემიური ნაშრომების რიცხვი, რომელიც შეისწავლის ევროკავშირის სამეზობლო პოლიტიკას. 3. კვლევის პროცესში არ გამოკვეთილა აკადემიური ნაშრომი, რომელიც ორ პოლიტიკურ ინსტრუმენტს-აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივასა და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკას შორის კავშირის შესწავლას ისახავს მიზნად.

ევროკავშირის ერთიანი საგარეო, უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის შემსწავლელ ლიტერატურაში ორი ძირითადი ტენდენცია იკვეთება-ერთი, ეს არის პოლიტიკის განვითარებაში იმ მიზეზთა შესწავლა, რომელიც ევროკავშირის შიდა ინსტიტუციურ დინამიკას უკავშირდება, მეორე კი, საგარეო ფაქტორებსა და მოვლენებს. (Bono, G/ბონო, 2002) ეს ორივე მიმართულება საკმაოდ ღრმად არის გამოკვლეული და შესწავლილი. დასკვნები, რომელსაც ავტორები აკეთებენ განსხვავდება იმის მიხედვით, თუ რომელი თეორიული თუ ანალიტიკური პერსპექტივა იქნა შერჩეული ანალიზისთვის. მაგალითად, რეალიზმისა და რაციონალიზმის ანალიტიკური ჩარჩოს მიდგომა (როგორსაც ავითარებენ ავტორები: ჯონ მარშეიმერი, სტივენ ვოლტი, სებასტიან როზატო, რობერტ არტი და სხვები) ცდილობს განმარტოს, რატომ ვერ ხდება ევროკავშირის საერთო საგარეო პოლიტიკის გაღრმავება. აღნიშნული მიდგომა სკეპტიკურად უყურებს ამ პოლიტიკის მომავალს. ლიბერალური სამთავრობათაშორისო პოლიტიკა, რომელიც ევროკავშირის პოლიტიკის ანალიზის ერთ-ერთი ძირითადი მიდგომაა (ავტორები: მორაფიკი, ჰასი, მიტრადი და სხვები), ევროკავშირის საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის ახსნისას წევრი ქვეყნების ინტერესებს ანიჭებს გადაწყვეტ როლს და არა გარე ფაქტორებს, როგორცაა გეოპოლიტიკური მოვლენები, ან ინტეგრაციასთან დაკავშირებული ფუნქციური, ტექნიკური ან პოლიტიკური მეორადი შედეგები. ნეორეალიზმზე დაყრდნობით, აღნიშნული თეორიული მიდგომა მთავარ მოთამაშედ წევრ სახელმწიფოებს მიიჩნევს, რაციონალური ანალიტიკური მიდგომის გამოყენებით.

მნიშვნელოვანია აღვნიშნოთ, რომ თითქმის ყველა აკადემიური ნაშრომი, რომელიც ევროკავშირის საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკას იკვლევს ამ ძირითადი თეორიული მიდგომების ვარიაციას იყენებს ანალიტიკურ ჩარჩოდ. თუმცა, ამ მიდგომებიდან ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკასა და სამეზობლო ინიციატივის სინერჯის შესწავლა ამ თეორიული მიდგომების გამოყენებით, ლიტერატურაში არ გვხვდება.

ევროკავშირის სამეზობლო ინიციატივის შესახებ დღემდე არსებული აკადემიური ნაშრომები, ძირითადად, აღნიშნულ პოლიტიკას, ევროკავშირის გაფართოვების პოლიტიკასთან შედარებითი

ანალიზის კუთხით სწავლობს. კვლევის ფოკუსია, მაგალითად, ევროკომისიის როლი პოლიტიკის განხორციელებაში, (Kelley/კელი, 2006; Robert/რობერტი, 2001, Tulmets/ტულმეტსი, 2007) ასევე სამეზობლო ინიციატივის განხორციელებაში დასახული ამოცანების და მათ შესრულებაში ევროკავშირის მიერ წახალისების მექანიზმების როლი. (Balfour/ბალფორი and Rota/როტა, 2008, გვ. 7-20) გაფართოების პოლიტიკასა და სამეზობლო პოლიტიკას შორის კავშირის ანალიზზე ფოკუსირებული კვლევები ადგენენ, რომ სამეზობლო ინიციატივა შემუშავებულია იმ ინსტიტუციური სტრუქტურის ანალოგიით, რომელიც გაფართოებისთვის იყო შექმნილი. (Magen, A./მაგენი 2006) ისეთი მექანიზმები, როგორცაა 'პირობითობა' და 'სოციალიზაცია,' ასევე გაფართოების პოლიტიკის მიდგომებიდან იქნა გადმოღებული. (კელი, 2006) ძირითადი დასკვნა, რომელიც სამეზობლო ინიციატივის შესწავლიდან კეთდება არის ის, რომ რამდენადაც სამეზობლო ინიციატივის მონაწილე ქვეყნები, მრავალი თვალსაზრისით, ბევრად უფრო დიდი გამოწვევების წინაშე იდგნენ, ვიდრე გაფართოების პოლიტიკის მონაწილეები, სამეზობლო პოლიტიკამ მხოლოდ მოკრძალებული შედეგების მიღწევა შესძლო. (Lavenex/ლავენექსი & შიმელფენინგი, 2006)

ევროკავშირის სამეზობლო ინიციატივის შესახებ დღემდე დაგროვებული აკადემიური კვლევებიდან, საკმაოდ ბევრი ნაშრომი სწავლობს ევროკავშირის გავლენას მის სამეზობლოში დემოკრატიზაციის პროცესზე, რომელთა ძირითადი თეორიული ფოკუსი არის 'ევროპეიზაცია' და 'გარეთა მმართველობა'. (შიმელფენინგი, 2007, გვ. 126-141) ანუ, შეიძლება ითქვას, რომ ძირითადი ჩარჩო, რომლითაც სამეზობლო ინიციატივის შეფასება ხდება არის ევროკავშირის, როგორც 'ნორმატიული' ანუ გარდაქმნილი ორგანიზაციის როლის შეფასება მის სამეზობლოში. თუმცა, მნიშვნელოვანი ასპექტი, რომელიც ევროკავშირის, როგორც ნორმატიული ძალაუფლების წარმატებას განაპირობებს, არის ის უსაფრთხოების გარემო, რომელიც არსებობს იმ ქვეყანაში, რომლის გარდაქმნასაც ცდილობს ევროკავშირი. ამ თვალსაზრისით, ევროკავშირის სამეზობლო ინიციატივის ქვეყნების შედარება გაფართოების პროცესში მონაწილე ქვეყნებთან სირთულეს წარმოადგენს. უსაფრთხოების გამოწვევები, რომლებსაც ისეთი ქვეყნები აწყდებიან, როგორცაა უკრაინა და საქართველო, საგრძნობლად განსხვავდება ნატოს წევრ და ევროკავშირში გაწევრიანების კანდიდატი ქვეყნებისაგან. არსებობს კვლევები, რომელიც სწავლობს ევროკავშირის როლს კონფლიქტების დარეგულირებაში, (Whitman.R/ვითმანი and Wolff S./ვოლფი (eds) *The European Union as a Global Conflict Manager*, 2012) რომელშიც იკვეთება, რომ ევროკავშირის წარუმატებლობამ მის სამეზობლოში კონფლიქტების განვითარებასა და პრევენციაში, ნეგატიურად იმოქმედა ევროკავშირის მიზნების განხორციელებაზე სამეზობლო ინიციატივის ფარგლებში. თუმცა, აღნიშნული კვლევებიც ძირითადად ნიშნური მიდგომით განიხილავს ევროკავშირის შესაბამის პოლიტიკას და ნაკლებად არის კონცენტრირებული სინერჯის არსებობაზე ევროკავშირის პოლიტიკის სხვადასხვა განშტოებებს შორის და ამ პროცესში წევრი სახელმწიფოების როლზე.

შესაბამისად, კვლევის საგანი, რომელიც სწორედ ამ სინერჯის არსებობას და მასზე გერმანიის და საფრანგეთის პოლიტიკურ გავლენას ეხება, საგრძნობლად შეავსებს არსებულ აკადემიურ მასალას ყველა ზემოთ განხილული მიმართულებით: როგორც ევროკავშირის ერთიანი საგარეო, უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის, ასევე სამეზობლო ინიციატივის და ევროკავშირის, როგორც კონფლიქტების დამრეგულირებლის როლის შეფასების შესწავლის თვალსაზრისით.

დისერტაციის სტრუქტურა და მოცულობა

დისერტაცია შედგება სამი თავისგან. პირველი თავი მიმოიხილავს ანალიტიკურ და მეთოდოლოგიურ მიდგომებს, რომელიც ევროკავშირის, როგორც საგარეო პოლიტიკური მოთამაშის როლს შეისწავლის. ლიტერატურის მიმოიხილვის შემდეგ კი, იმ თეორიულ და მეთოდოლოგიურ ჩარჩოს წარმოგიდგენთ, რომლითაც სადისერტაციო ნაშრომმა იხელმძღვანელა. დისერტაციის მეორე თავი მიმოიხილავს ერთიანი თავდაცვის და უსაფრთხოების პოლიტიკის და სამეზობლო ინიციატივის/აღმოსავლეთ პარტნიორობის, როგორც ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკური ინსტრუმენტების შექმნის ევოლუციას და ევროკავშირის ორი წამყვანი ქვეყნის, გერმანიის და საფრანგეთის პოზიციებს ამ კონტექსტში. მესამე თავი შეისწავლის ამ ორი პოლიტიკური ინსტრუმენტის განსახორციელებლად დღემდე არსებულ ინსტიტუციურ ჩარჩოს, შესაბამისად გერმანიის და საფრანგეთის გავლენას ამ ინსტიტუციური ჩარჩოს მუშაობაზე და შედეგებს, რომელიც აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ქვეყნებში უსაფრთხოების განხორციელების თვალსაზრისით იქნა მიღწეული არსებული ინსტიტუციური ჩარჩოს გამოყენებით. თავის დასკვნით ნაწილი დაეთმობა 2022 წლის უკრაინა-რუსეთის ომის შედეგად არსებულ ახალ რეალობას-გერმანიისა და საფრანგეთის პოზიციების ევოლუციას და ლისაბონის შეთანხმების შემდეგ არსებული ინსტიტუციური ჩარჩოს განახლების

შესაძლებლობებს. ბიბლიოგრაფიის ჩათვლით, დისერტაციის მოცულობაა 191 გვერდი და 41,500 სიტყვაა.

ნაშრომის ძირითადი შინაარსი

შესავალი

ევროკავშირი და მისი წინამორბედი ორგანიზაცია-ევროპული გაერთიანებები (European Communities), პირველ რიგში, ეკონომიკური თანამშრომლობის მიზნით დაარსდა, მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ, ევროპის წინაშე მდგარი ეკონომიკური გამოწვევების დაძლევის მიზნით. შესაბამისად, ევროკავშირის ერთიანი საგარეო პოლიტიკის ჩამოყალიბება არასდროს ყოფილა გაერთიანების დაარსების თავდაპირველ მიზნებსა და ამოცანებს შორის. ევროპული პროექტის წარმატებამ და გაერთიანების კომპეტენციების გაღრმავებამ, ასევე, მისმა გეოგრაფიულმა გაფართოვებამ, დღის წესრიგში საერთო ევროპული საგარეო პოლიტიკის ელემენტების განვითარების აუცილებლობა დააყენა. საგარეო პოლიტიკის ერთ-ერთ მთავარ თანამედროვე ამოცანად კი, ევროკავშირმა მის სამეზობლოში-როგორც აღმოსავლეთით, ასევე სამხრეთით, სტაბილურობისა და უსაფრთხოების ხელშეწყობა დაისახა მიზნად (*A Strategy for the EU Foreign Policy*, 2008). აღნიშნული ამოცანის განსახორციელებლად ევროკავშირი სხვადასხვა პოლიტიკურ ინსტრუმენტებს იყენებს. მათ შორის ორი მთავარი ინსტრუმენტი-ევროკავშირის სამეზობლო პოლიტიკა და საერთო უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკაა. ნაშრომის კვლევის საგანია, თუ რამდენად მოახერხა ევროკავშირმა საკუთარი საგარეო პოლიტიკური ამოცანების განხორციელება ამ ორი პოლიტიკური ინსტრუმენტის გამოყენების გზით ევროკავშირის აღმოსავლეთ სამეზობლოში, როგორც პოლიტიკის განსახორციელებლად შექმნილი შესაბამისი ინსტიტუციური ჩარჩო და შესაბამისი გამოწვევები. ნაშრომი ასევე განიხილავს იმ გავლენას, რომელიც ევროკავშირის ორი წამყვანი ქვეყნის-გერმანიისა და საფრანგეთის პოზიციამ მოახდინა შესაბამისი ინსტიტუციური ჩარჩოს ფორმირებაზე და რამდენად შესაძლებელია, რომ რუსეთ-უკრაინის ომმა ბიძგი მისცეს შემდგომ ინსტიტუციურ ცვლილებებს, ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკური ინსტრუმენტების გაძლიერების მიმართულელებით.

რატომ არის მნიშვნელოვანი საკითხის შესწავლა? 1950-იან წლებში ევროპული გაერთიანების შექმნის პროექტი მიზნად არ ისახავდა და არც გეგმავდა, რომ ევროპულ გაერთიანებაში შესული სახელმწიფოები დათმობდნენ სუვერენულ უფლებებს საგარეო, უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის წარმოებაზე. ევროპული გაერთიანების მიზანი, პირველ რიგში, ეკონომიკური თანამშრომლობა იყო და ის 'სამოქალაქო' უფლებამოსილების მქონე ორგანიზაციად შეიქმნა, განსხვავებით ნატოსგან (Parsons, C./პარსონსი 2002, 47-84). ევროპულ გაერთიანებას დაარსებისას წევრი სახელმწიფოებს არ გააჩნდა რაიმე ერთი, დიდი გეოპოლიტიკური ამოცანა, გარდა ევროპული გაერთიანების შიგნით მშვიდობიანი თანაცხოვრების და ეკონომიკური განვითარების პერსპექტივის შექმნისა. საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკა რჩებოდა წევრი სახელმწიფოების უშუალო კომპეტენციაში და ევროკავშირის, როგორც დამოუკიდებელი გეოპოლიტიკური მოთამაშის როლი საერთაშორისო ურთიერთობების სფეროში, არ იყო გამოკვეთილი. გასული ათწლეულების მანძილზე, ევროპული გაერთიანების გარდაქმნამ 'ევროკავშირად,' ევროპულ კონტინენტზე და მსოფლიოში მიმდინარე პროცესებმა, ევროკავშირის გაფართოებამ 6-დან 27 წევრ სახელმწიფომდე, გამოიწვია კომპლექსური პროცესი, რომლის შედეგადაც დღეს ერთ-ერთი მთავარი კითხვაა, რამდენად შეძლებს ევროკავშირი საკუთარი ეკონომიკური შესაძლებლობების გარდასახვას მისი, როგორც ერთიანი საგარეო პოლიტიკური მოთამაშის გავლენაში. ეს კითხვა განსაკუთრებით აქტუალურია ლისაბონის ხელშეკრულების ამოქმედების შემდეგ, რომელიც ერთგვარი კულმინაცია უნდა ყოფილიყო პროცესის, რომლითაც ევროკავშირის, როგორც საგარეო პოლიტიკური მოთამაშის როლი ეტაპობრივად განვითარდა. ამ პროცესს ორი მთავარი თანმდევი თვისება აქვს-ერთი, ეს არის მუდმივი ევოლუციის პროცესი, მეორე-ფრაგმენტულობა. შეცვალა თუ არა ფრაგმენტულობა ლისაბონის შეთანხმებამ-ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკის მკვლევარებისთვის დღეს აქტუალური თემაა.

მასტრიხტის და ლისაბონის ხელშეკრულებების შედეგად ევროკავშირმა ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზით დადგენილი ერთიანი ჩარჩო განავითარა (European Parliament, *Lisbon Treaty and Its Implications for the CSFP/CSDP*, 2008). პოლიტიკის დეკლარირებული ამოცანების განხორციელება-მაგალითად, სამეზობლო ქვეყნებში უსაფრთხოების განმტკიცება-სხვადასხვა პოლიტიკური ინსტრუმენტების გამოყენებით ხდება, თუმცა ყველა მათგანი

საბოლოოდ ერთიანი უსაფრთხოების და საგარეო პოლიტიკის მიზნების განხორციელებას უნდა ემსახურებოდეს. ევროკავშირის სამეზობლო ინიციატივა და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა (ENP/EAP) (EEAS, European Neighbourhood Policy), ისევე, როგორც ევროკავშირის ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკა (CSDP), მიზნად ისახავს სწორედ ევროკავშირის და მისი სამეზობლოს სტაბილურობის უზრუნველყოფას (CSDP Factsheets). ამავე დროს, ამ პოლიტიკური ინსტრუმენტების განხორციელების ინსტიტუციური ჩარჩო, როგორც ობიექტური, ასევე სუბიექტური მიზეზებით-ერთმანეთისგან საკმაოდ განსხვავებულია და ორივე მათგანის ათვისების პარამეტრები საბოლოო ევროკავშირის წევრი ქვეყნების პოლიტიკურ პოზიციასზე დამოკიდებული.

თუ ერთიანი უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკის შექმნას ევროკავშირში ბიძგი 1990-იან წლებში ბალკანეთის ქვეყნებში შექმნილმა კრიზისებმა მისცა (Gross/გროსი, 2007), 2009 წელს ევროპული სამეზობლო პოლიტიკის ფარგლებში აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის შექმნა 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის შედეგი იყო. 2008 წელს ევროკავშირმა ნათლად დაინახა, რომ მის სამეზობლოში შეიარაღებულ კონფლიქტს უშუალო და პოტენციურად უმძიმესი შედეგი ჰქონდა მისი უსაფრთხოებისთვის და შესაბამისად, გადაწყვიტა თანამშრომლობა გაემყარებინა აღმოსავლეთ სამეზობლოში მყოფ ქვეყნებთან. შედეგად, შედეგებისა და პოლონეთის ინიციატივის საფუძველზე, 2009 წელს ახალი პოლიტიკური ინსტრუმენტი, აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა შეიქმნა. (Bildt/ბილდტ, Carl, 2009)

ინიციატივის შექმნიდან 13 წლის შემდეგ, 2022 წელს დაწყებული რუსეთ-უკრაინის ომი, რომელსაც წინ უძღვოდა 2014 წელს რუსეთის მიერ ყირიმის ნახევარკუნძულის ანექსია, კიდევ უფრო სერიოზული გამოწვევა გახდა ევროკავშირისთვის. უსაფრთხოების ვითარების სწრაფი ჩამოშლა, რომელიც კონფლიქტს თან ახლდა და შესაბამისი ეკონომიკური და პოლიტიკური დესტაბილიზაცია, პირდაპირ ეწინააღმდეგება ამოცანებს, რომელსაც ევროკავშირის ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკა და სამეზობლო პოლიტიკა/აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა ისახავს მიზნად. ევროკავშირმა თავი ვერ აარიდა შეიარაღებული კონფლიქტის შედეგების გადაღვრას უსაფრთხოების გამოწვევების სახით მის ტერიტორიაზე. რუსეთ-უკრაინის ომმა სამხედრო, ეკონომიკური დახმარების აუცილებლობის გარდა, რომელიც მძიმე ტვირთად დააწვა ევროკავშირს, ევროკავშირის ენერგეტიკული უსაფრთხოების სრულიად ახლებური გადაღვრების აუცილებლობა და მიგრაციული ტალღებიც გამოიწვია. ეს კი, თავის მხრივ, პირველ რიგში ევროკავშირის შიდა გამოწვევად იქცა. შეიძლება ითქვას, რომ ევროკავშირის სამეზობლო მისი აღმოსავლეთით უფრო არასტაბილური მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ არ ყოფილა.

შესაბამისად, ამ ისტორიული რეალობის ფონზე, განსაკუთრებით აქტუალური გახდა შეკითხვა-რამდენად არის ევროკავშირის, როგორც საგარეო გეოპოლიტიკური მოთამაშის როლი რეალიზებული და თუ არ არის, რა არის ამის მიზეზები? იმ ინსტიტუციური და პოლიტიკური ჩარჩოს ანალიზი და შესწავლა, რომელსაც ევროკავშირი იყენებს მის სამეზობლოში უსაფრთხოების განსამტკიცებლად და ევროკავშირის წევრი ქვეყნების გავლენა ამ პროცესზე, მნიშვნელოვან შესაძლებლობას ქმნის ამ შეკითხვაზე პასუხის გასაცემად.

ინსტიტუციური მოწყობის ფორმა მნიშვნელოვან წილად განსაზღვრავს ამა თუ იმ პოლიტიკის წარმატებას და წარუმატებლობას, რამდენადაც წარმოადგენს მექანიზმს, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს პოლიტიკის ამოცანების განხორციელება. ევროკავშირის პოლიტიკის განსახორციელებლად აუცილებელი ინსტიტუციური ჩარჩო, თავის მხრივ, იქმნება წევრი ქვეყნების პოლიტიკური პოზიციების და ევროპული ბიუროკრატის ურთიერთქმედების პროცესის შედეგად. სისტემური პრობლემები, რომელიც ამ პროცესის შექმნისას შეიძლება შეიქმნას, შემდგომ გადაითარგმნება ევროკავშირის პოლიტიკის შესაძლო წარუმატებლობაში.

ინსტიტუციური ჩარჩო, რომელიც აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის განსახორციელებლად შეიქმნა ბაზირებულია ევროკომისიის სტრუქტურებში. ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის განხორციელება კი, წევრი ქვეყნების პრეროგატივად რჩებოდა ლისაბონის ხელშეკრულების მიერ გატარებულ რეფორმებამდე. გარკვეული წინააღმდეგობა, ევროკომისიის ბიუროკრატისა და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის განმახორციელებლ სტრუქტურებს შორის პოლიტიკის შექმნის დღიდან არსებობდა. მიუხედავად იმისა, რომ ლისაბონის ხელშეკრულების ამოქმედების შემდგომ რიგი ნაბიჯები გადაიდგა ბიუროკრატული და ინსტიტუციური სინერჯის შექმნის მიზნით, მნიშვნელოვნია-1. შეფასდეს საკმარისია თუ არა ეს ძალისხმევა ევროკავშირის, როგორც საგარეო პოლიტიკური მოთამაშის წარმატების უზრუნველსაყოფად; 2. ორი გავლენიანი მოთამაშის-გერმანიის და საფრანგეთის პოზიციის გათვალისწინებით, როგორ შეცვალა ეს პოზიცია 2022 წლის ომმა და რა პერსპექტივაა სამომავლოდ ევროკავშირის ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის გასაძლიერებლად.

თავების ანოტაციები

თავი 1-ლიტერატურის მიმოხილვა, დისერტაციის თეორიული და მეთოდოლოგიური მიდგომები: დისერტაციის პირველი თავი მიმოხილავს ევროკავშირის ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის, ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და სამეზობლო ინიციატივის შემსწავლელ ლიტერატურას, როგორც განხილული თემების, ასევე თეორიული და მეთოდოლოგიური მიდგომების დეტალურ ანალიზს. ლიტერატურის მიმოხილვის შედეგად, ადგენს კვლევის თეორიულ და მეთოდოლოგიურ მიდგომებს.

თავი 2-ევროკავშირის ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკა და სამეზობლო პოლიტიკა, ისტორიული ექსკურსი-დისერტაციის მეორე თავი დეტალურად შეისწავლის ორივე პოლიტიკური ინსტრუმენტის, ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და სამეზობლო ინიციატივის/აღმოსავლეთ პარტნიორობის, შექმნის ისტორიას, განიხილავს იმ გეოპოლიტიკურ, ინსტიტუციურ და პოლიტიკურ ფაქტორებს, რომელიც წინ უძღვოდა ამ პოლიტიკური ინსტრუმენტების შექმნას და დაარსებას. გერმანიის და საფრანგეთის პოზიცია, როგორც ერთი, ასევე მეორე ინსტრუმენტის შექმნის პროცესში, ასევე შესწავლის ობიექტია.

თავი 3-სამეზობლო ინიციატივა და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკა-ინსტიტუტები-დისერტაციის მესამე თავი დეტალურად შეისწავლის აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივას და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის განსახორციელებლად შექმნილ ბიუროკრატიულ ჩარჩოს ლისაბონის ხელშეკრულების ამოქმედების შემდეგ და შესაბამის გადაწყვეტილების მიღების პროცესს. ანალიზებს, როგორც ევროპული საბჭოების მოქმედების, ასევე ევროპის საგარეო ქმედებათა სამსახურის, კრიზისების მართვის განახლებული სტრუქტურის, ევროკომისიის და ევროპარლამენტის როლს. ამ თავში დეტალურად არის განხილული ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკისა და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი სტრუქტურებს შორის ინსტიტუციური კავშირების შექმნის მცდელობა და გამოწვევები. აღნიშნული თავი ასევე დეტალურად განიხილავს გერმანიის და საფრანგეთის პოზიციებს აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის უსაფრთხოების ასპექტებზე, რუსეთ-საქართველოს და რუსეთ-უკრაინის კონფლიქტების კონტექსტში. ასევე განხილულია ამ პოზიციის ცვლილება 2022 წელს რუსეთ-უკრაინის ომის შედეგად და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა და გაფართოვების პოლიტიკისკენ ევოლუცია და შესაბამისი მოსალოდნელი ინსტიტუციური ცვლილებები.

დასკვნა

ნაშრომის მთავარი კითხვა იყო, თუ როგორი ინსტიტუციური ჩარჩო არსებობს ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის განსახორციელებლად და, არის თუ არა ევროკავშირის აღმოსავლეთ სამეზობლოში ჩამოშლილი უსაფრთხოების გარემო დაკავშირებული ამ ორი პოლიტიკური ინსტრუმენტის წარუმატებელ ათვისებასთან. ამ კითხვაზე პასუხის გაცემის მიზნით ნაშრომმა ასევე განიხილა, თუ რა ზეგავლენა მოახდინა წევრი ქვეყნების-გერმანიის და საფრანგეთის პოზიციამ ამ ინსტიტუციური ჩარჩოს შექმნაზე, ევროკავშირის, როგორც გეოპოლიტიკური მოთამაშის როლი ლისაბონის ხელშეკრულების ამოქმედების შემდეგ-აძლევს თუ არა არსებული ინსტიტუციური ჩარჩო კვლავ წევრ სახელმწიფოებს საგარეო პოლიტიკური ინსტრუმენტების მართვისას საბოლოო გადაწყვეტილების მიღების პეროგატივას. ასევე შესწავლილი იქნა. თუ როგორ შეცვალა ევროკავშირის ორი წამყვანი ქვეყნის პოზიცია 2022 წელს რუსეთის მიერ უკრაინის წინააღმდეგ წარმოებულმა ომმა და, შესაბამისად, რა პერსპექტივა არსებობს მომავალში აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკით გასაძლიერებლად, ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკური ამოცანების განხორციელების მიზნით.

როგორც ნაშრომის მე-3 თავში ინსტიტუციური მოწყობის დეტალურმა ანალიზმა აჩვენა, ლისაბონის შეთანხმებამ გააძლიერა ევროკავშირის, როგორც ერთიანი საგარეო პოლიტიკური აქტიორის შესაძლებლობები კრიზისების მართვის თვალსაზრისით. ამ მიზნით დისერტაციაში დეტალურად იქნა შესწავლილი ლისაბონის შეთანხმების ამოქმედების შემდგომ არსებული ინსტიტუციური მოწყობა,

რომელიც როგორც აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის, ასევე ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის განსახორციელებლად გამოიყენება. ამ სიღრმისეულმა ანალიზმა აჩვენა, რომ სინერგიის შექმნის თვალსაზრისით, როდესაც სინერგია განისაზღვრება როგორც ბიუროკრატიული პროცესების და რესურსების კოორდინირება საერთო ამოცანის, ამ შემთხვევაში ევროკავშირის აღმოსავლეთ სამეზობლოში სტაბილურობის შენარჩუნების განსახორციელებლად-ევროკავშირის ინსტიტუციების შესაძლებლობები საგრძნობლად გაიზარდა. კერძოდ, ერთიანი საგარეო ქმედებათა სამსახურის შექმნა, რომელშიც ერთი ბიუროკრატიული ქოლგის ქვეშ გაერთიანდა ის სტრუქტურული ქვედანაყოფები, რომლებიც მუშაობენ ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკაზე და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივაზე; საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკაში ევროკავშირის სპეციალური წარმომადგენლის ევროკომისიის სტრუქტურაში ვიცე-პრეზიდენტის ფუნქციით შეყვანა; ევროპარლამენტის როლის გაძლიერება საგარეო პოლიტიკური ამოცანების განხორციელებაში-ყველა მნიშვნელოვანი მიღწევაა. ინსტიტუციური ანალიზი აჩვენებს, რომ ბიუროკრატიული ჩარჩო, მათ შორის კრიზისებზე სწრაფი რეაგირების მექანიზმების შექმნის თვალსაზრისით შეიქმნა და მათი ამოქმედება, სურვილის შემთხვევაში, სწრაფადაა შესაძლებელი. ამავე დროს, ინსტიტუციური გადაწყვეტილების მიღების პროცედურების ანალიზმა კიდევ ერთხელ აჩვენა, რომ გადაწყვეტილებების მიღების პროცესის სამთავრობათაშორისო სტრუქტურის შენარჩუნებამ კვლავ წევრი სახელმწიფოების ხელში დატოვა ზემოქმედების ძირითადი ბერკეტები. სწორედ ამიტომ, ევროკავშირის ინსტიტუციური მოწყობა, ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის განხორციელების თვალსაზრისით, დაემსგავსა ხელსაწყოს, რომელსაც პოტენციურად შეუძლია ზუსტად და კარგად შეასრულოს მისთვის დასახული ამოცანები, მაგრამ ამისთვის სჭირდება შესაბამისი 'ჩამრთველი' მექანიზმი.

'ჩამრთველი' მექანიზმი, ევროპული საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების სახით, კი, კვლავ წევრი სახელმწიფოების ხელში რჩება. შესაბამისად, იმისთვის, რომ გაანალიზდეს, რამდენად ეფექტიანად შეუძლია არსებულ ინსტიტუციურ მოწყობას იმუშაოს, აუცილებელია, პასუხი გაეცეს შეკითხვას, თუ რა ფაქტორები ახდენს ზეგავლენას პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღებაზე. ცხადია, დისერტაციის ამოცანა არ იყო და ვერ იქნებოდა ყველა იმ ფაქტორის ანალიზი, რომელიც ამ პოლიტიკური პროცესზე ზეგავლენას ახდენს. კვლევამ მიზნად დაისახა შეესწავლა ორი კონკრეტული სახელმწიფოს-გერმანიის და საფრანგეთის პოზიციების ზეგავლენა ინსტიტუციური ჩარჩოს მუშაობის პროცესზე. ამ კვლევამ კი, თავის მხრივ აჩვენა, რომ როგორც აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის, ასევე ერთიანი თავდაცვისა და უსაფრთხოების ინსტრუმენტების გამოყენების თაობაზე, ასევე ევროკავშირის შემდგომი გაფართოვების მიმართულებით ევროკავშირის ამ ორი წამყვანი სახელმწიფოს ზემოქმედება ერთიანი პოზიციის შემუშავებისთვის კრიტიკულად მნიშვნელოვანია. დისერტაციის კვლევამ ასევე აჩვენა, რომ გადამწყვეტი ფაქტორი გერმანიისა და საფრანგეთის პოზიციის განსაზღვრისას აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის მიმართულებით, რუსეთისადმი გატარებული პოლიტიკა, რუსეთთან ურთიერთობებში მათი ეროვნული ინტერესები იყო. 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი, ისევე, როგორც 2014 წლის ყირიმის ნახევარკუნძულის ანექსია არ აღმოჩნდა საკმარისი მოტივატორი იმისთვის, რომ გერმანიას და საფრანგეთს საკუთარი პოლიტიკის ფუნდამენტური ცვლილებები განეხორციელებინა. 2022 წლის რუსეთ-უკრაინის ომმა კი, საგრძნობლად შეცვალა ორივე ქვეყნის მიდგომა რუსეთის და შესაბამისად, აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების მიმართ. ეს აისახა ევროკავშირის მიერ გადადგმულ პოლიტიკური ნაბიჯებში, როგორცაა მაგალითად გაფართოვების მიმართ პოლიტიკის გადახედვა, ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის ფარგლებში განხორციელებული სამოქალაქო და სამხედრო მისიების როლის გაძლიერება აღმოსავლეთ სამეზობლოში.

რაც შეეხება აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის მომავალს-როგორც მე-4 თავში იქნა განხილული, ამ ეტაპზე ინიციატივის მომავალზე საუბარი სირთულეს წარმოადგენს, რადგან ექვსი პარტნიორი ქვეყნიდან სამი გაფართოვების პოლიტიკის მიმართულებით გადანაცვლდა, შესაბამისად, უცნობია, თუ რა სახით და შენარჩუნებ დება თუ არა ევროკავშირის აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა. ამავე დროს, რუსეთ-უკრაინის ომმა გააძლიერა ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების დღის წესრიგში მის სამეზობლოში უსაფრთხოება და შეიძლება ითქვას, რომ პრიორიტეტად აქცია ის. შესაბამისად, ევროკავშირის მომავალი პოლიტიკა აღმოსავლეთ პარტნიორობის მიმართ უსაფრთხოების კომპონენტის მიმართ უფრო დიდ კონცენტრაციას მოითხოვს. ომმა ასევე გაზარდა ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებში ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის მიმართ მხარდაჭერა, რაც ასევე სავარაუდოდ აისახება აღმოსავლეთ პარტნიორობის მიმართულებაში გატარებული პოლიტიკის ფარგლებშიც.

დისერტაციის ჰიპოთეზა იყო, რომ ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკა, (CSDP) ისევე, როგორც სამეზობლო ინიციატივა/აღმოსავლეთ პარტნიორობა (ENP/EAP) ევროკავშირის ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის ძირითადი პოლიტიკური ინსტრუმენტებია, შესაბამისად-მათი წარუმატებლობა, ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკის წარუმატებლობას ნიშნავს. ჰიპოთეზის ფარგლებში შეფასდა იყო თუ არა ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის მიზნები ის, რამაც დღის წესრიგში ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის შექმნის აუცილებლობა დააყენა. ჰიპოთეზის ამ ნაწილის დამოუკიდებელი ცვლადი ევროკავშირის ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკა, მასზე დამოკიდებული ცვლადები კი, შესაბამისად, ერთიანი თავდაცვის და უსაფრთხოების და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ინსტრუმენტებია.

როგორც ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკური ამოცანების დეტალურმა მიმოხილვამ და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის, ასევე აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ანალიზმა აჩვენა, ევროკავშირის სამეზობლოში უსაფრთხოების განმტკიცება ევროკავშირის მთავარ სტრატეგიულ ამოცანას წარმოადგენდა. ეს დადასტურებული იქნა არა ერთხელ, ევროკავშირის მიერ მიღებულ სტრატეგიულ დოკუმენტებში. ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკა, ისევე, როგორც აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა კი, ის პოლიტიკური ინსტრუმენტები იყო, რომელიც ევროკავშირმა სწორედ მის სამეზობლოში სტაბილურობის ხელშეწყობის მიზნით შექმნა. შესაბამისად, ე. წ. ფუნქციური გადმოდერის ეფექტით, აღნიშნული პოლიტიკური ინსტრუმენტების შექმნის აუცილებლობა დღის წესრიგში დადგა ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკური მიზნების განსახორციელებლად. შესაბამისად, ამ ინსტრუმენტების გამოყენების მიუხედავად ევროპის აღმოსავლეთ სამეზობლოში მძიმე უსაფრთხოების კრიზისი, შეიძლება ჩაითვალოს როგორც ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკის განხორციელებაში წარუმატებლობის მაგალითად.

ჰიპოთეზის მეორე ნაწილი იყო, რომ აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის უსაფრთხოების განზომილების 'ყველაზე დაბალ საერთო მნიშვნელზე' დაყვანის და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკასა და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის წარუმატებლობის მიზეზი გერმანიის და საფრანგეთის პოზიცია იყო. ჰიპოთეზის მეორე ნაწილის დამოუკიდებელი ცვლადი ევროკავშირის ამ ორი წამყვანი წევრი სახელმწიფოს პოზიციაა, ხოლო დამოკიდებული ცვლადი ისევე ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის ინსტრუმენტებია. ჰიპოთეზის ფარგლებში შეფასდება გერმანიისა და საფრანგეთის გეოპოლიტიკური ინტერესები და მათი როლი შესაბამისი ინსტიტუციური ჩარჩოს შემუშავებაში; სუპრა-ნაციონალური ევროპული ინსტიტუტების როლი ერთიანი თავდაცვისა და უსაფრთხოების და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის პოლიტიკის მართვაში ლისაბონის ხელშეკრულების ამოქმედების შემდგომ.

როგორც გერმანიისა და საფრანგეთის პოლიტიკის დეტალურმა ანალიზმა აჩვენა, კორელაცია მათ პოზიციას (დამოუკიდებელი ცვლადი) და ერთიანი უსაფრთხოების და თავდაცვის პოლიტიკის და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივას (დამოკიდებული ცვლადი) ძლიერია, რამდენადაც სწორედ ამ ორი სახელმწიფოს პოზიცია ახდენს ყველაზე დიდ გავლენას საერთო მნიშვნელის შემუშავების პროცესზე პოლიტიკის განსაზღვრისას. შესაბამისად, ლიბერალური სამთავრობათაშორისო თეორიის წანამდღვარი, რომ სწორედ წევრი სახელმწიფოების მიერ საკუთარი პოლიტიკური ინტერესების განსაზღვრა და შემდგომ ამ ინტერესების მოლაპარაკებების პროცესში დაცვა განსაზღვრავს იმ საბოლოო ნიშნულს, რომელზეც ევროკავშირის პოლიტიკა დადის, კიდევ ერთხელ იქნა დადასტურებული. კვლევამ ასევე აჩვენა, რომ პოლიტიკური გადმოდერის ეფექტი-როგორცაა მაგალითად კერძო ბიზნესის, პოლიტიკური ელიტის ინტერესები რუსეთთან მიმართებაში, მნიშვნელოვან როლს ასრულებდა ევროკავშირის მიერ რუსეთთან საერთო სამეზობლოში გატარებული პოლიტიკის განსაზღვრის პროცესზე. რუსეთის მიმართ გატარებული პოლიტიკა კი, თავის მხრივ პირდაპირ აისახა გერმანიისა და საფრანგეთის პოზიცია აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების მიმართ გატარებულ პოლიტიკაზე. კვლევამ ასევე აჩვენა, რომ სუპრა-ნაციონალური ინსტიტუციების როლი აღნიშნული პოლიტიკური ინსტრუმენტების მუშაობის პროცესში შეზღუდული რჩება, მიუხედავად ლისაბონის ხელშეკრულების მიერ გატარებული ინსტიტუციური ცვლილებებისა.

დისერტაცია სრულყოფილად ვერ სცემს პასუხს, ცხადია, კითხვას, თუ რა ფაქტორებმა განაპირობა გერმანიისა და საფრანგეთის პოზიციონირება და შესაბამისად, რა არის ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკური ინსტრუმენტების გამოყენების პროცესში წარუმატებლობის ძირეული მიზეზი. ამ კითხვაზე პასუხის გაცემა მოითხოვს დამატებით მრავალ ფაქტორის ანალიზს, რომელიც თავის მხრივ ზეგავლენას ახდენს საფრანგეთისა და გერმანიის პოზიციაზე, როგორცაა ეკონომიკური კავშირები, რუსეთის მიერ რბილი ძალის და საინფორმაციო საშუალებების ჰიბრიდული ომის იარაღად გამოყენების, პოლიტიკურ პროცესებზე ზეგავლენის მოხდენის პოლიტიკა და სხვა. კვლევა ასევე არ შეხება იმ ახალ

დინამიკას, რომელიც ევროკავშირის შიგნით არის შექმნილი, მაგალითად დიდი ბრიტანეთი მიერ ევროკავშირის დატოვების შემდეგ და რუსეთ-უკრაინის ომის შემდეგ პოლონეთის გავლენის გაზრდით. საინტერესო ანალიზი მომავალში შეიძლება იყოს ე. წ. 'ვაიმარის სამკუთხედის'-გერმანია, პოლონეთი და საფრანგეთის-ერთობლივი პოზიციონირების გაძლიერება და შესაბამისად როგორ შეცვლის ეს აღმოსავლეთ სამეზობლოსთან მიმართებით ევროკავშირის შიდა ინსტიტუციურ დინამიკას. შემდგომი გაფართოვების ზეგავლენა, ევროკავშირის, როგორც საგარეო პოლიტიკისა და უსაფრთხოების მოთამაშის როლზე, ასევე მნიშვნელოვანი საკვლევი თემაა.

ის, რაც დისერტაციის კვლევამ დაადგინა, არის, რომ ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკა და მისი ინსტრუმენტები კვლავ სამთავრობათაშორისო პოლიტიკად რჩება, რომელშიც წევრი სახელმწიფოები ინარჩუნებენ წამყვან ფუნქციას და გადაწყვეტილების მიღების პრეროგატივას. ამავე დროს, რუსეთ-უკრაინის ომმა აჩვენა, რომ ევროკავშირის, როგორც საგარეო პოლიტიკური მოთამაშის როლი გასული ათწლეულების მანძილზე გაძლიერდა. ევროკავშირის ინტეგრაციონალისტური მიდგომა უსაფრთხოების გამოწვევების გათვალისწინებით, სავარაუდოა, რომ გაძლიერდება საგარეო პოლიტიკური მიმართულებით, თუმცა შემდგომმა გაფართოვებამ შესაძლოა დღის წესრიგში დააყენოს შემდგომი ინსტიტუციური რეფორმის აუცილებლობა, რათა პოლიტიკა უფრო მოქნილი გახდეს და გაძლიერდეს ცენტრალიზებული მართვის ინსტიტუციური შესაძლებლობები.

დისერტაციის თემასთან დაკავშირებული პუბლიკაციების ნუსხა

‘მუშაობს თუ არა ევროპული გადაწყვეტილებები ჩრდილოვანი ოლიგარქიული მართვის პირობებში ევროპის აღმოსავლეთში, საქართველოს მაგალითი’ ‘European solutions for shadow oligarchic rule in Europe’s East: Do they work? The case of Georgia’ European View, აპრილი, 2022

‘ახალი, გაბედული პოსტ-კოვიდ 19-ის პერიოდის ევროპა’ ‘A brave, post-COVID 19 Europe’, European View,, ოქტომბერი 2020

‘საქართველოს ბრძოლა დემოკრატიისთვის-რატომ არის ის მნიშვნელოვანი ევროპისთვის,’ ‘Georgia’s democratic struggle-what’s at stake for EU,’ EU Observer, ნოემბერი, 2020

‘კარგი თუ ცუდი მეზობლები-ევროპის უსაფრთხოების მთავარი გამოწვევა (‘Good or Bad Neighbours-Europe’s Main Security Challenge’)-WMCES პუბლიკაცია, იანვარი, 2017

‘დათვის გაჩუმება’ (Muzzling the Bear)-თავდაცვის სტრატეგია რუსეთის მიერ გაცხადებული ინფორმაციული ომისთვის ევროპაში” WMCES პუბლიკაცია, მაისი, 2015

‘თავისუფლებისთვის სიცოცხლის ხაზის შექმნა: აღმოსავლეთ პარტნიორობა 2.0 (‘Building a Lifeline for Freedom: Eastern Partnership 2.0’) ‘WMCES პუბლიკაცია ოქტომბერი, 2014

‘მთავრობის შეცვლა და ევროკავშირი-საქართველოს ურთიერთობების მომავალი’ European View, ზაფხული, 2014 წ

‘პუტინთან დაზავება არ შეიძლება’ ‘Putin Cannot Be Appeased’ ბელგიური გაზეთი ‘De Standaard’, აგვისტო,

‘ევროპის რბილი ძალის მაგნიტური მიზიდულობის ძალა’ - EU Observer, ივნისი, 2014

‘ახალი შეტევა აღმოსავლეთ პარტნიორობაზე?’ EU Observer, 2014 წლის თებერვალი

რის შესახებ შეიძლება იყოს ევროკავშირ-რუსეთის სამიტი? – EuroActiv, იანვარი, 2014

‘რბოლა უკრაინის დემოკრატიული მომავლის წინააღმდეგ ‘Race Against Time–Democratic Future of Ukraine’ –EuroActiv, დეკემბერი, 2013

“The University of Georgia”

School of Social Sciences

Copyright of the manuscript

Salome Samadashvili

**Common European Union Foreign Policy and Challenges: An Institutional
Analysis of Security Crises in the Eastern Neighborhood**

Dissertation notice of the work submitted for the academic degree of Doctor of Political
Sciences

(30011-19 – Political Sciences)

Tbilisi

2024

The dissertation was completed at the School of Arts and Humanities of the University of Georgia.

Head of the Commission: Giorgi Sordia, Professor;

Scientific supervisor: Shalva Dzebisashvili, Professor;

Commission Member: Zurab Davitashvili, Professor

Official experts:

1. Sergi Kapanadze, PhD, Professor;

2. Korneli Kakachia, PhD, Professor;

3. Baia Ivaneishvili, PhD, Professor;

The thesis defence will take place on April 24, 2024, at 17:00.

Address: Tbilisi, Kostava 77a, Room #710.

The dissertation can be viewed at the library of the University of Georgia and University website www.ug.edu.ge

Dissertation bulletin was sent on March 24, 2024

Secretary of Dissertation Board

Natia Manjikashvili;

General description of the work

Relevance of the topic

The paper examines the institutional arrangement created for the implementation of the two main instruments of the common foreign policy of the European Union: the common security and defence policy and the neighborhood initiative/eastern partnership. It also explores the influence of the two leading member states of the European Union, Germany and France, on this institutional arrangement. The research adds value by studying the role of the European Union as a foreign policy and geopolitical player, both through historical analysis and the evaluation of the effectiveness of existing institutional arrangements, leading to the development of future recommendations. The anticipated enlargement of the EU to 35 states, the Russia-Ukraine War, and the changing dynamics in transatlantic relations are all factors prompting the EU to reconsider its role as a major security player. Therefore, the study of the EU's primary political instrument in the realm of security, the common security and defence policy, and its application within the framework of the Neighbourhood Initiative, is crucial in discussions about the future reform of the European Union and potential changes in the functioning of foreign policy instruments – a topic of current relevance for the European Union's future.

The main goal and objectives of the research

The main goal of the research is to study how successful was European Union in using CSDP tools to address the security challenges in its Eastern Neighborhood region. The question that the dissertation aims to answer is as follows: Was the institutional framework for the implementation of the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership initiative an obstacle which confined the EU's role in addressing the security challenges facing the EAP countries. In this context, the discussion explored how the position of the member states, particularly Germany and France, influenced the creation of this institutional framework. It questions whether the role of the European Union as a geopolitical player is limited despite the implementation of the Lisbon Treaty as the existing institutional framework still grants member states the prerogative of final decision-making power in management of foreign policy instruments. The contemporary context also necessitates consideration of whether the war waged by Russia against Ukraine in 2022 has altered the positions of the leading countries and, consequently, what perspective exists for strengthening the common foreign and security policy of the European Union through appropriate institutional changes in the future.

To address this question, the paper will examine the European Union's foreign policy instruments - the Eastern Partnership Initiative and the Common Security and Defence Policy - and the bureaucratic/institutional framework for their implementation. In this context, the focus of the thesis is the institutional/bureaucratic arrangement created by the European Union for implementing both the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership Initiative following the implementation of the Lisbon Treaty. The paper also investigates the stances of the EU's leading countries, Germany and France, concerning both the geopolitical dimension of the Eastern Partnership Initiative and the utilization of the Common Security and Defence Policy to strengthen the security aspects of the initiative. From this perspective, the unit of observation for the thesis is the position of these two influential countries - Germany and France. The thesis will further explore how this position evolved in 2022 in response to the Russia-Ukraine War and whether any possible changes have emerged to enhance the EU's role as a foreign policy player. It delves into the role of supra-national actors in the utilization of these political instruments and explores prospects for their strengthening.

Scientific novelty and main results of the paper

The scientific novelty of this work lies in two aspects: 1. The synchronous analysis of two EU foreign policy instruments within one theoretical framework; 2. The paper adopts a synthetic theoretical analysis approach by examining both instruments through the lenses of liberal intergovernmentalism and neo-functionalism theoretical approaches.

The thesis hypothesis posits that the Common Security and Defence Policy (CSDP) and the Neighborhood Initiative/Eastern Partnership (ENP/EAP) constitute the primary political instruments of the European Union's common foreign and security policy. Consequently, their failure signifies the failure of the European Union's foreign policy. Within the framework of this hypothesis, the study evaluates whether the objectives of the common foreign and security policy prompted the need to establish both the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership initiative. The independent variable in this part of the hypothesis is the common foreign and security policy of the European Union, while the dependent variables are, respectively, the instruments of the Common Defence and Security and the Eastern Partnership initiative.

As the detailed review of the foreign policy tasks of the EU and the analysis of the common security and defence policy, as well as the analysis of the Eastern Partnership initiative, demonstrated, the primary strategic task of the EU was to strengthen security in its neighborhood. This objective has been reiterated in various strategic documents adopted by the European Union. The Common Security and Defence Policy, along with the Eastern Partnership initiative, served as political instruments created by the European Union to promote stability in its vicinity. Consequently, with the so-called 'effect of functional spillover,' the necessity to establish the aforementioned political instruments has been prioritized to achieve the EU's foreign policy goals. Despite the utilization of these tools, the significant security crisis in the Eastern neighborhood of Europe can be regarded as an example of failure in the implementation of the EU's foreign policy.

The second part of the hypothesis posited that the reduction of the security dimension of the Eastern Partnership initiative to the 'lowest common denominator' and the failure of both the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership initiative were attributed to the positions of Germany and France. The independent variable in the second part of the hypothesis is the stance of these two leading member states of the European Union, while the dependent variables are once again the instruments of the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership initiative. Within the framework of the hypothesis, the assessment will focus on the geopolitical interests of Germany and France and their roles in shaping the relevant institutional framework. Additionally, the study will explore the role of supranational European institutions in managing policies related to Common Defence and Security and the Eastern Partnership initiative following the implementation of the Lisbon Treaty.

As the detailed analysis of German and French policies revealed, the correlation between their position (independent variable) and the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership initiative (dependent variable) is robust. The position of these two states holds significant influence over the process of developing a common denominator in policy determination. Accordingly, the principle of the liberal intergovernmental theory, asserting that member states determine their own political interests and subsequently protect these interests during negotiations, is reaffirmed. The study also demonstrated that the political spillover effect, such as the interests of private businesses or political elites concerning Russia, played a pivotal role in shaping the European Union's policy in its common neighborhood with Russia. The policy towards Russia, in turn, directly reflected in the policy of Germany and France's position towards the Eastern Partnership countries. Additionally, the study indicated that the role of supranational institutions in the functioning of these political instruments remains limited, despite the institutional changes carried out by the Lisbon Treaty.

A thorough analysis of the institutional arrangements revealed that the Lisbon Agreement enhanced the EU's capabilities as a unified foreign policy player, especially in crisis management. To achieve this, the thesis extensively studied the existing institutional framework post the implementation of the Lisbon Agreement, utilized for executing both the Eastern Partnership initiative and the Common Security and Defence policy. This detailed analysis demonstrated a significant increase in the EU institutions' capacity for creating synergy, defined as the coordination of bureaucratic processes and resources to accomplish a common task – in this case, maintaining stability in the EU's Eastern neighborhood. Key achievements include the establishment of a unified foreign action service, consolidating structural units working on the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership initiative under a single bureaucratic umbrella; incorporating the Special Representative of the European Union in foreign and security policy into the structure of the European Commission as a vice president; and enhancing the role of the European Parliament in executing foreign policy tasks. The institutional analysis indicates the creation of a bureaucratic framework, including mechanisms for swift crisis response, which can be promptly implemented if desired. However, the analysis of institutional decision-making procedures reiterated

that maintaining the intergovernmental structure of the decision-making process still retains the main levers of influence in the hands of the member states. Therefore, the EU's institutional arrangement for implementing the Common Foreign and Security Policy resembles a potential tool capable of performing tasks precisely and effectively, contingent on an appropriate 'switching' mechanism.

The "switching" mechanism, manifested in decisions by the European Council, remains firmly within the control of member states. Therefore, to assess the effectiveness of the existing institutional arrangement, it becomes imperative to explore the factors influencing political decision-making. The study reveals that the influence of the two leading states in the European Union is pivotal in shaping a unified stance regarding the employment of the Eastern Partnership initiative and common defence and security instruments, as well as the broader enlargement of the European Union. The dissertation's research outlines that Germany and France play a decisive role in determining their position on the Eastern Partnership initiative and shaping their policies towards Russia, rooted in their national interests. The geopolitical events of the 2008 Russia-Georgia war and the 2014 annexation of the Crimean Peninsula did not prompt fundamental changes in the policies of Germany and France. However, the Russia-Ukraine war in 2022 brought about a significant shift in the approach of both countries towards Russia and, consequently, the nations associated with the Eastern Partnership. This transformation is evident in the European Union's policy revisions, such as the reassessment of enlargement policies and the amplification of the role of civilian and military missions in the Eastern neighborhood under the Common Security and Defence Policy framework.

As for the Eastern Partnership initiative, it is challenging to speculate about its future at this stage, as three of the six partner countries have moved towards an enlargement policy. Therefore, it remains uncertain in what form and whether the European Union will maintain the Eastern Partnership initiative. Simultaneously, the Russia-Ukraine War has elevated security concerns in the neighborhood on the agenda of EU member states, arguably making it a priority. Consequently, the future policy of the European Union towards the Eastern Partnership demands a greater focus on the security component. The war has also heightened support for a common security and defence policy among EU member states, which is likely to be reflected in the policy conducted towards the Eastern partners.

Theoretical and methodological foundations of the research

Neo-functionalism and liberal intergovernmentalist theories explain the process of European integration and its influencing factors in different ways. Consequently, utilizing this theoretical framework allows for the most accurate operationalization of the research questions. Within the context of the theoretical guidelines of neo-functionalism, the discussion will revolve around the functional spillover effect - examining whether the objectives of the common foreign and security policy prompted the need to establish the Common Security and Defence Policy and Neighborhood Initiative. The political spillover effect will assess the pressure from Germany and France for the development of a neighborhood initiative and a common security and defence policy, identifying commonalities and differences in their interests. Additionally, the cultivated spillover effect will examine the role of supranational European institutions, particularly the European Commission, in shaping this policy.

In the framework of the liberal intergovernmental theory, the discussion encompasses the geopolitical interests of the national governments of Germany and France and their role in shaping the respective political directions. The outcome of interstate negotiations will be explored in relation to the content and institutional design of the Common Foreign and Security Policy and the Neighborhood Initiative. The analytical framework established by these guidelines will enable the operationalization of research questions and the testing of the thesis hypothesis. The methodology chapter provides detailed insights into the research methodology and the design of how the operationalization process will unfold using this theoretical framework.

From an ontological and epistemological perspective, the thesis focuses on European integration, a dynamic process subject to subjective assessments, necessitating the application of the interpretivism paradigm. This paradigm involves a method of comparing and analysing information obtained through subjective observation of the evolving world. That is, on an empirical level, how can it be established, for example: for what reasons, for what tasks were the studied political instruments created by the European Union? What institutional framework

exists for the implementation of the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership Initiative? What influence did the position of the member states - Germany and France - have on the creation of this institutional framework? Is the collapsed security environment in the EU's Eastern neighborhood related to the failed use of these two political instruments? Given that the subject of study is independent of the researcher, a non-experimental explanatory research design is employed. The paper adopts an interpretive analysis approach based on primary and secondary sources, including official documents from European institutions and member states, as well as relevant studies and publications on the dissertation's research topic. Additionally, insights from various EU working groups, internal meetings, and expressed positions, accessed through the author's diplomatic experience. The use of such sources implies the collection of direct and primary information about the subject of research, which gives the researcher the opportunity to evaluate and interpret the received information.

The dependent variable in the research hypothesis - meaning the research unit subject to change - encompasses the Common Security and Defence Policy, the Eastern Partnership initiative, the institutional frameworks devised for their implementation, and the synergistic approach between these frameworks. From an ontological perspective, this unit primarily embodies the essence and content of the policy itself - clarifying the tasks formulated for the implementation of both political tools and their relation to fulfilling the foreign policy objectives of the European Union. To ascertain this, the historical evolution of both political instruments is examined. The object of scrutiny comprises EU policy documents and the geopolitical context in which these political instruments were conceived. The bureaucratic institutional framework established for implementing these political instruments, serving as the conduit for their execution, constitutes the primary component of the dependent variable. Its unit involves the processes established for structuring both bureaucratic entities and the decision-making process. The unit of observation is the existing institutional arrangement and its development - examining the roles of the European Commission, European Councils, and member states within this institutional setup, along with the institutional processes employed in the decision-making process, essentially the policy implementation. Accordingly, the sources used in the paper encompass documents delineating the EU bureaucratic framework and the management of the decision-making process, alongside information derived from the examination of specific cases (case studies).

For the study, 'synergy' is defined as the coordination between these two crucial political instruments of the European Union, considering the requisite factors involved in the development of resources, institutional management mechanisms, and political decisions. The analysis of the institutional framework enables the readers to evaluate whether the mechanisms established to respond to security challenges under the Common Security and Defence Policy are integrated into the bureaucratic system of the Eastern Partnership Initiative of the European Union. To ascertain the existence of synergy, the research will delve into sources illustrating the history of the creation of these political instruments, utilizing the historical research method, which is the focus of the second chapter of the paper. In the third chapter, the existing institutional framework crafted for the implementation of both political instruments is analysed for the same purpose. Specifically, the object of observation is the structure and accountability system of the bureaucratic apparatus responsible for policy implementation. The study of this unit of observation is conducted based on the analysis of primary sources - the evolution of the relevant legal framework of the European Union, decisions from the relevant European Councils, regulations and documents, and the analysis of secondary academic studies on the mentioned topic.

In this study, the position of Germany and France concerning the institutional framework established for the implementation of EU policy in the Eastern neighborhood serves as an independent variable. Recognizing that the institutional arrangement of the European Union is influenced by the positions of its member states, there is an implicit presumption of correlation between the member states' positions and the institutional arrangement. Ontologically, the position of the member states encompasses the visions articulated in their strategic documents, as well as the opinions and positions expressed by officials during negotiations, all of which are documented. Consequently, the sources employed to study the independent variable consist of similar documents. The position of these two states is examined through the lens of historical research, running parallel to the development of the common security and defence and neighborhood initiative policies. This historical analysis, which investigates both the development of the independent variable (Germany and France's positions) and the development of the dependent variable (the institutional framework of the relevant political instruments), allows for the determination of the degree of correlation between changes in the positions of these states and the institutional evolution.

Confining the research to the positions of Germany and France, in terms of research design, implies the neglect of positions held by other countries. Given that the study aims to ascertain the influence of the positions of these two specific states on the institutional arrangement, this assumption, under the conditions of controlling all other factors, means that the impact of the positions of Germany and France on the decision-making process is measured.

Theoretical and practical value of the work

In order to determine the academic value of the stated research topic, a thorough study of the existing academic studies and publications on the European Union's foreign policy, as well as the Neighborhood Initiative and the Common Foreign and Defence Policy, was carried out. From the literature studied in the research process, the following trends were identified: 1. There is a considerable amount of academic research material on the European Union's common foreign and security policy, and correspondingly, on the common security and defence policy. 2. The number of academic works studying the EU neighborhood policy is relatively modest. 3. In the research process, no academic work was found that aims to study the connection between two political instruments - the Eastern Partnership Initiative and the Common Security and Defence Policy.

In the literature on the common foreign, security, and defence policy of the European Union, two main trends emerge. One involves studying the reasons for the policy's development, which are related to the internal institutional dynamics of the European Union, while the other examines external factors and events (Bono, G 2002). Both directions are extensively researched, with authors drawing varying conclusions depending on the selected theoretical or analytical perspective. For instance, the analytical framework of realism and rationalism, developed by authors such as John Mearsheimer, Steven Walt, Sebastian Rosato, Robert Art, and others, attempts to explain why the common foreign policy of the European Union may not be deepened, expressing skepticism about its future. Liberal intergovernmentalism, a primary approach to EU policy analysis (authors: Moravcsik, Haas, Mitraday, etc.), emphasizes the decisive role of member states' interests in explaining the EU's foreign and security policy, rather than external factors such as geopolitical events or integration-related functional, technical, or political secondary effects. Based on neorealism, this theoretical approach considers member states as the primary players, utilizing a rational analytical approach.

It is noteworthy that nearly all academic works examining EU foreign and security policy use variations of these basic theoretical approaches as their analytical framework. However, the literature lacks a study exploring the synergy between these theoretical approaches concerning the Common Security and Defence Policy and the Neighborhood Initiative.

Existing academic works on the European Union's neighborhood initiative predominantly focus on comparative analyses with the EU's enlargement policy. Research concentration includes the role of the European Commission in policy implementation (Kelley, 2006; Robert, 2001, Tulmets, 2007), as well as the role of the EU's incentive mechanisms in implementing tasks outlined in the neighborhood initiative (Balfour and Rota, 2008, pp. 7-20). Studies focusing on the analysis the relationship between enlargement policy and the neighborhood policy suggest that the neighborhood initiative was developed by analogy with the institutional structure created for enlargement (Magen, A., 2006). Mechanisms such as 'conditionality' and 'socialization' have also been adopted from enlargement policy approaches (Kelly, 2006). The primary conclusion drawn from the study of the Neighborhood Initiative is that, although the countries participating in it faced greater challenges than those in the Enlargement Policy, the Neighborhood Policy was able to achieve only modest results (Lavenex & Schimmelfenning, 2006).

From the accumulated academic research on the EU Neighborhood Initiative to date, numerous works delve into studying the impact of the EU on the process of democratization in its neighborhood, primarily employing theoretical frameworks like 'Europeanization' and 'external governance' (Schimmelfenning, 2007, p. 126-141). Therefore, it can be argued that the primary lens through which the neighborhood initiative is evaluated lies in assessing the role of the European Union as a 'normative' or transformative organization in its neighborhood. However, a crucial aspect influencing the EU's success as a normative power is the security environment prevailing in the countries the EU aims to transform. From this perspective, comparing the countries of the EU Neighborhood

Initiative with those participating in the enlargement process proves challenging. The security challenges confronted by countries like Ukraine and Georgia significantly differ from those faced by NATO and EU candidate countries. Studies examining the European Union's role in conflict resolution (Whitman.R and Wolff S. (eds) *The European Union as a Global Conflict Manager*, 2012) reveal that the EU's shortcomings in developing and preventing conflicts in its neighborhood have negatively impacted its objectives within the framework of the Neighborhood Initiative. However, these studies often adopt a niche approach, focusing less on the existence of synergy between various branches of the European Union's policies and the role of member states in this process.

Accordingly, the research subject, focusing on the existence of this synergy and the political influence of Germany and France on it, will notably enhance the existing academic literature across all the aforementioned areas: the European Union's common foreign, security, and defence policy, along with the neighborhood initiative and the assessment of the European Union's role as a conflict regulator.

The structure and volume of the dissertation

The thesis comprises four chapters. The first chapter provides a review of analytical and methodological approaches that investigate the role of the European Union as a foreign policy player. Following a literature review, we present the theoretical and methodological framework that guided the dissertation. In the second chapter, the thesis delves into the evolution of the creation of the Common Defence and Security Policy and the Neighborhood Initiative/Eastern Partnership as EU foreign policy instruments, along with an exploration of the positions of the two leading EU countries, Germany and France, in this context. Moving on to the third chapter, the focus is on examining the existing institutional framework for implementing these two political instruments. The final, fourth chapter is investigating the influence of Germany and France on the performance of this institutional framework, and evaluating the results achieved in terms of the security dimension in the Eastern Partnership Initiative countries within the existing institutional framework. The concluding section of this chapter is dedicated to the new reality arising from the Russia-Ukraine War of 2022—examining the evolution of the positions of Germany and France and exploring possibilities for renewing the existing institutional framework post the Lisbon Agreement. The dissertation spans 191 pages and 41,500 words, including the bibliography.

The main content of the paper

Introduction

The European Union and its predecessor organization, the European Communities, were initially established primarily for the purpose of economic cooperation after the Second World War, aiming to overcome the economic challenges facing Europe. Consequently, the creation of a common foreign policy for the European Union was never among the original goals and objectives of its founding. However, the success of the European project, the deepening of the Union's competences, and its geographical expansion brought to the forefront the need to develop elements of a common European foreign policy. As one of the primary modern tasks of foreign policy, the European Union has set the goal of promoting stability and security in its neighborhood, both to the east and to the south (*A Strategy for EU Foreign Policy*, 2008). The European Union employs various political instruments to achieve this task, with the EU Neighborhood Policy and the Common Security and Defence Policy standing out as the two main instruments. This research delves into the extent to which the European Union has successfully implemented its foreign policy tasks in the Eastern neighborhood through the use of these two political instruments. It examines the relevant institutional framework created for policy implementation and explores the associated challenges. Additionally, the paper investigates the impact of the positions of the two leading countries of the European Union, Germany and France, on the formation of the relevant institutional framework. Furthermore, it explores the possibility that the Russia-Ukraine war may provide impetus for further institutional changes aimed at strengthening the European Union's foreign policy instruments.

Why is it important to study this issue? In the 1950s, the project to establish the European Union did not aim, nor did it plan, for the member states of the European Union to surrender their sovereign rights to conduct foreign, security, and defence policies. The primary objective of the European Union was economic cooperation, established as an organization with 'civilian' powers, distinct from NATO (Parsons, C./Parsons 2002, 47-84). At its inception, the European Union member states did not have a singular, overarching geopolitical task, aside from fostering peaceful coexistence and economic development within the European Union. Foreign and security policy remained under the direct competence of the member states, and the role of the EU as an independent geopolitical player in international relations was not clearly defined. Over the past decades, the transformation of the European Union into a 'Eurocash' on the European continent and global events, along with the enlargement of the European Union from 6 to 27 member states, has initiated a complex process. Consequently, a key question today revolves around the extent to which the European Union can translate its economic capabilities into the influence of a unified foreign political player. This question gains heightened relevance after the implementation of the Treaty of Lisbon, considered the culmination of the gradual development of the European Union's role as a foreign policy player. This process is characterized by two main features: constant evolution and fragmentation. The inquiry into whether fragmentation has altered the Lisbon agreement constitutes a pressing topic for EU foreign policy researchers.

As a result of the Maastricht and Lisbon Treaties, the European Union has developed a unified framework established by the relevant legal framework for a Common Foreign and Security Policy (European Parliament, Lisbon Treaty and its Implications for the CSFP/CSDP, 2008). The implementation of declared policy tasks, such as the strengthening of security in neighboring countries, is carried out using different political instruments, all of which are ultimately intended to serve the implementation of common security and foreign policy goals. The EU Neighborhood Initiative and the Eastern Partnership Initiative (ENP/EAP) (EEAS, European Neighborhood Policy), as well as the EU's Common Security and Defence Policy (CSDP), aim to ensure the stability of the EU and its neighborhood (CSDP Factsheets). However, the institutional framework for the implementation of these political instruments, both for objective and subjective reasons, differs significantly, and the parameters of their utilization depend on the political position of the EU member states.

If the crises in the Balkan countries during the 1990s prompted the establishment of the Common Security and Defence Policy (CSDP) in the European Union (Gross, 2007), the beginning of the Eastern Partnership initiative within the European Neighborhood Policy in 2009 was a direct outcome of the 2008 Russo-Georgian War. In 2008, the European Union recognized the immediate and potentially severe security implications of the armed conflict in its neighborhood, leading to a decision to enhance collaboration with Eastern neighborhood countries. Consequently, prompted by the initiative of Sweden and Poland, a new political instrument - the Eastern Partnership Initiative - was established in 2009 (Bildt, Carl, 2009).

Thirteen years after the creation of the initiative, the Russia-Ukraine war that started in 2022, preceded by the annexation of the Crimean Peninsula by Russia in 2014, has posed an even more serious challenge for the EU. The rapid collapse of the security situation accompanying the conflict and the corresponding economic and political destabilization directly contradict the objectives of the Common Foreign and Security Policy of the European Union and the Neighborhood Policy/Eastern Partnership Initiative. The EU could not avoid the spillover of the consequences of the armed conflict in the form of security challenges on its territory. In addition to the need for military and economic aid, which placed a heavy burden on the EU, the Russia-Ukraine war also necessitated a complete reorganization of the EU's energy security and dealt with migration waves. This, in turn, has become an internal challenge for the European Union. Arguably, the EU's neighborhood to its East has not been more unstable since the Second World War.

Therefore, in light of this historical reality, the question becomes particularly relevant: to what extent is the European Union's role as a foreign geopolitical player realized, and if not, what are the reasons for this? Analysing and studying the institutional and political framework that the EU employs to enhance security in its neighborhood, along with examining the influence of EU member states on this process, offers a crucial opportunity to address this question.

The form of institutional arrangement significantly shapes the success or failure of a particular policy, serving as a mechanism designed to ensure the implementation of policy tasks. The institutional framework

necessary for the implementation of EU policies, in turn, evolves through the dynamic interaction between the political positions of member states and the European bureaucracy. Any systemic issues arising in the creation of this process can potentially lead to the failure of EU policies.

The institutional framework established for implementing the Eastern Partnership initiative relies on the structures of the European Commission. The Common Security and Defence Policy, until the reforms introduced by the Lisbon Treaty, remained within the prerogative of the member states. A certain tension between the bureaucracy of the European Commission and the entities executing the Common Security and Defence Policy has persisted since the policy's inception. Despite various steps taken to foster bureaucratic and institutional synergy post the Lisbon Treaty, it is imperative: 1. To evaluate whether these efforts suffice to ensure the success of the EU as a foreign policy player; 2. To consider the stance of the two influential players, Germany and France, how their position evolved following the 2022 war, and the prospective trajectory for fortifying the Common Foreign and Security Policy of the European Union.

Annotations of chapters

Chapter 1 - Literature Review, Theoretical, and Methodological Approaches:

The first chapter of the thesis delves into an extensive review of the literature concerning the European Union's common foreign and security policy, the Common Security and Defence Policy, and the Neighborhood Initiative. Through a detailed analysis of these topics, it establishes the theoretical and methodological approaches that will guide the research.

Chapter 2 - The European Union's Common Security and Defence Policy and Neighborhood Policy, a Historical Excursion:

In this chapter, the thesis offers an in-depth exploration of the historical development of both political instruments—the Common Security and Defence Policy and the Neighborhood Initiative/Eastern Partnership. The discussion encompasses geopolitical, institutional, and political factors that contributed to the creation of these political instruments. Additionally, it studies the roles of Germany and France in the formation of these instruments.

Chapter 3 - Neighborhood Initiative and Common Security and Defence Policy – Institutions:

The third chapter analyses the Eastern Partnership Initiative and the bureaucratic framework created for implementing the Common Security and Defence Policy post the Treaty of Lisbon. This includes an analysis of the decision-making process involving the European Council, European External Action Service, the renewed crisis management structure, and the roles of the European Commission and the European Parliament. The chapter provides a detailed examination of the efforts and challenges involved in establishing institutional links between structures responsible for implementing the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership Initiative. Furthermore, it discusses Germany and France's positions on the security aspects of the Eastern Partnership Initiative, contextualizing their stance in the Russia-Georgia and Russia-Ukraine conflicts. The chapter also addresses changes in their position in 2022 due to the Russia-Ukraine War, as well as the evolution of the Eastern Partnership Initiative towards an enlargement policy, anticipating corresponding institutional changes.

Conclusion

The central question of the paper focused on the nature of the institutional framework governing the implementation of both the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership initiative. A key aspect of this research concerned whether the deteriorating security conditions in the EU's Eastern neighborhood

were connected to the ineffective deployment of these two political instruments. To address this question, the paper also delved into the impact of member states' positions, specifically those of Germany and France, on shaping this institutional framework. Additionally, the study explored the role of the European Union as a geopolitical player post the implementation of the Treaty of Lisbon, studying whether the existing institutional framework still grants ultimate decision-making authority to member states in managing foreign policy instruments. Furthermore, the paper examined how the 2022 Russia-Ukraine war altered the positions of the EU's leading nations, Germany and France, and subsequently, what future prospects exist for fortifying the Eastern Partnership initiative through a common security and defence policy to fulfill the foreign policy objectives of the European Union.

As demonstrated by the detailed analysis of the institutional arrangement in the third chapter of the paper, the Lisbon Agreement bolstered the EU's capabilities as a singular foreign policy actor, particularly in crisis management. The thesis delves into a comprehensive examination of the existing institutional arrangement post the Lisbon Agreement's implementation, serving both the Eastern Partnership initiative and the common security and defence policy. This thorough analysis revealed a significant enhancement in the EU institutions' capacity to create synergy, defined as the coordination of bureaucratic processes and resources for the common goal of maintaining stability in the EU's Eastern neighborhood. Notably, the establishment of a common foreign action service consolidating structural units handling the common security and defence policy and the Eastern Partnership initiative under one bureaucratic umbrella, the incorporation of the special representative of the European Union in foreign and security policy into the structure of the European Commission as a vice president, and the reinforcement of the European Parliament's role in foreign policy implementation represent noteworthy achievements. The institutional analysis indicates the development of a bureaucratic framework, featuring mechanisms for rapid crisis response, that can be swiftly implemented as needed. However, the examination of institutional decision-making procedures reiterated that maintaining the intergovernmental structure of the decision-making process continues to empower member states with the primary levers of influence. Consequently, the institutional arrangement of the European Union, concerning the implementation of the common foreign and security policy, functions akin to a tool capable of precisely and effectively executing assigned tasks, contingent on the availability of an appropriate "switching" mechanism.

The "switching" mechanism, manifested in the form of decisions made by the European Council, continues to reside within hands of the member states. Consequently, to comprehensively assess the efficacy of the existing institutional arrangement, it becomes imperative to delve into the factors that influence political decision-making. While the dissertation does not endeavor to analyse all factors shaping this political process, its focus is specifically on studying the impact of the positions of two specific states—Germany and France—on the operational dynamics of the institutional framework. The study underscores that the influence wielded by these two leading states of the European Union is of critical importance in shaping a unified position. The dissertation research reveals that Germany and France's stance on the Eastern Partnership initiative, their policies concerning Russia, and their national interests in Russian relations are decisive factors. Notably, events like the 2008 Russia-Georgia war and the 2014 annexation of the Crimean Peninsula did not motivate fundamental policy changes in Germany and France. However, the Russia-Ukraine war in 2022 significantly altered the approach of both countries towards Russia and, consequently, the Eastern Partnership countries. This shift is palpable in the political measures adopted by the European Union, including the reassessment of enlargement policies and the fortification of civilian and military missions in the Eastern neighborhood under the common security and defence policy framework.

Concerning the future trajectory of the Eastern Partnership initiative, as explored in Chapter 4, prognosticating its course at this stage proves challenging as three out of the six partner countries have shifted toward the enlargement policy. Consequently, the form and continuity of the European Union's Eastern Partnership initiative remain unknown. Simultaneously, the Russia-Ukraine war has elevated security concerns in the neighborhood, capturing the attention and potentially prioritizing it for EU member states. In light of these developments, the future EU policy towards the Eastern Partnership requires a heightened emphasis on the security component. The war has not only underscored the significance of security but has also garnered increased support for a common security and defence policy among EU member states which is also likely to be reflected in the policy towards the Eastern partners.

The hypothesis of the thesis suggested that both the Common Security and Defence Policy (CSDP) and the

Neighborhood Initiative/Eastern Partnership (ENP/EAP) serve as the primary political instruments within the Common Foreign and Security Policy of the European Union. Consequently, their failure would signify a breakdown in the foreign policy of the European Union. In hypothesis framework it was assessed whether the objectives of the Common Foreign and Security Policy indeed necessitated the creation of a Common Security and Defence Policy and the initiation of the Eastern Partnership. In this context, the independent variable of this part of the hypothesis is the Common Foreign and Security Policy of the European Union. Correspondingly, the dependent variables are the instruments of the Common Defence and Security and the Eastern Partnership initiative.

The detailed review of the foreign policy tasks of the EU and the analysis of the Common Security and Defence Policy, as well as the Eastern Partnership initiative, reveal that strengthening security in the EU's neighborhood stands out as the primary strategic objective. This strategic focus has been confirmed in multiple strategic documents endorsed by the European Union. The Common Security and Defence Policy, along with the Eastern Partnership initiative, were political instruments crafted by the European Union to promote stability in its neighbouring regions. Consequently, the effect of so-called functional spillover has prompted the imperative creation of these political instruments to advance the implementation of the EU's foreign policy objectives. Therefore, despite deploying these instruments, the severe security crisis in the Eastern neighborhood of Europe stands as a notable example of failure in the implementation of the EU's foreign policy goals.

The second segment of the hypothesis posited that the diminishing of the security dimension within the Eastern Partnership initiative to the "lowest common denominator" and the setbacks encountered by both the Common Security and Defence Policy and the Eastern Partnership initiative could be attributed to the stance adopted by Germany and France. In this context, the independent variable for the latter part of the hypothesis is the position of these two influential member states within the European Union, while the dependent variables once again encompass the instruments associated with the common security and defence policy and the Eastern Partnership initiative. Within the framework of this hypothesis, the assessment will delve into the geopolitical interests of Germany and France, scrutinizing their role in shaping the pertinent institutional framework. Additionally, the study will explore the involvement of supranational European institutions in managing Common Defence and Security Policy and the Eastern Partnership initiative, post the implementation of the Lisbon Treaty.

The detailed analysis of German and French policies showed a strong correlation between their position (independent variable) and the Common Security and Defence Policy, as well as the Eastern Partnership initiative (dependent variable) as it is the position of these two states that holds significant influence over the development of a common denominator in policy determination. Consequently, the liberal intergovernmental theory's principle, emphasizing member states determining their political interests and subsequently protecting these interests in negotiations, is once again affirmed as the decisive factor shaping EU policy. The study also shows the important impact of political spillover effect, such as the interests of private businesses and political elites concerning Russia, in shaping the European Union's policy in its shared neighborhood with Russia. The policy towards Russia, in turn, directly mirrors the position of Germany and France regarding the policy towards Eastern Partnership countries. Despite institutional changes carried out by the Lisbon Treaty, the study underscores the limited role of supra-national institutions in the functioning of these political instruments.

The thesis, of course, cannot fully answer the question of what factors determined the positioning of Germany and France, and consequently, what is the root cause of failure in the process of using EU foreign policy tools. Addressing this question requires an additional analysis of many factors that, in turn, influence the positions of France and Germany, such as economic ties, Russia's use of soft power and information means as weapons of hybrid warfare, and their influence on political processes, among others. The study also does not explore the new dynamics within the EU, including the UK's withdrawal from the EU (Brexit) and the rise of Polish influence following the Russo-Ukraine War. An intriguing topic for future analysis could be the strengthening of the joint positioning of the so-called 'Weimar Triangle' - Germany, Poland, and France - and how it may alter the internal institutional dynamics of the European Union in relation to the Eastern Neighborhood. The impact of further enlargement on the EU's role as a foreign policy and security player is also an important research topic.

What the thesis research has concluded is that EU foreign policy and its instruments remain intergovernmental policies in which member states retain the leading role and decision-making prerogative. At the

same time, the Russia-Ukraine War has shown that the role of the EU as a foreign policy player has strengthened over the past decades. The EU's integrationist approach in terms of security challenges is likely to be strengthened in the foreign policy direction, although further enlargement may put on the agenda the need for additional institutional reform to make policies more flexible and strengthen institutional capacity for centralized governance.

List of publications related to the topic of the thesis

- 'European solutions for shadow oligarchic rule in Europe's East: Do they work? The case of Georgia'* European View, April, 2022
- 'A brave, post-COVID 19 Europe'*, European View, October 2020
- 'Georgia's democratic struggle-what's at stake for EU,'* EU Observer, November, 2020
- 'Good or Bad Neighbours-Europe's Main Security Challenge'*-WMCES publication, January, 2017
- 'Muzzling the Bear-The Defence Strategy for Russia's Undeclared Information War on Europe'* WMCES publication, May, 2015
- 'Building a Lifeline for Freedom: Eastern Partnership 2.0'*-WMCES research paper, October, 2014
- 'Change of Government and the future of the EU-Georgia Relations'* Academic Quarterly "European View" Summer, 2014
- 'Putin Cannot Be Appeased'*—Editorial on Ukraine, Belgian Newspaper 'De Standaard', August, 2014
- 'The Magnetic Pull of Europe's Soft Power'*—EU Observer, June, 2014
- 'A new attack on Eastern Partnership?'*—EU Observer, February, 2014
- 'What Should the EU-Russia Summit Be About?'*—Euractiv, January, 2014